

Kuhmon kiinteiden muinaisjäännösten inventointi 1997

Inventointi oli jatkoa vuonna 1987 alkaneelle Kuhmon kiinteiden muinaisjäännösten inventoinnille. Inventoinnin teki Kainuun Museon arkeologi muuten virkatyönä, mutta Kuhmon kaupunki maksoi siitä aiheutuneet matkakustannukset. Maastotyö tehtiin muuten 8.–17.9. välisenä aikana, mutta yksi kohde inventoitiin 30.9. Inventointiin osallistui 8.–12.9. Petroskoin kotiseutumuseon arkeologi Mark Šahnovits. Vuonna 1997 inventointi keskittyi Lentiirajärven rantoihin, mukana on lisäksi pari kohdetta muualta Kuhmosta. Kuten aiempinakin vuosina, inventoinnissa etsittiin erityisesti kivikautistyyppisiä asuinpaikkoja.

Lentiira on runsaat 14 kilometriä pitkä, melko kapea, eteläkaakko–pohjoisluode -suuntainen järvi Pohjois-Kuhmossa. Sen vedet laskevat Lentuan kautta Sotkamon reitille. Maasto on osaksi soista, osaksi kuivaa hiekkamoreenia, jonkin verran on myös hiekkakangasta. Järven eteläosassa sijaitsee Lentiiran kylä ja länsirannan keskivaiheilla Vehmaskylä. Näiden lisäksi rannoilla on muutamia pysyvästi asuttuja taloja ja jonkin verran kesämökkejä.

Ennen inventointia Lentiiran alueelta tunnettiin kolme kivikautista asuinpaikkaa ja yksi hautapaikka. Niitä ei käyty tarkastamassa, vaan katsottiin parhaaksi keskittyä ennestään tuntemattomien kohteiden etsintään. Inventoinnissa Lentiiran rannoilta löytyi 12 kohdasta viitteitä kivikautisesta asutuksesta sekä yksi mahdollisesti esihistoriallinen kuoppa. Yhteen löytyneistä kivikautisista asuinpaikoista saattaa liittyä tilapäinen hautausmaa historialliselta ajalta. Iso-Palosen alueelta löytyi myös yksi mahdollinen kivikautinen asuinpaikka. Näiden lisäksi inventoitiin ennestään tunnettu lapinhautakohde Vartiuksessa ja historialliselta ajalta peräisin oleva kuoppa Katermassa.

Kajaanissa 4.9.2009

Esa Suominen

KUHMO 21 Lapinsärkkä

Muinaisjäännösrekisterin tunnus: 290010021
Ajoitus: ?

Tyyppi: Kuoppajäännöksiä
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 12 + 4432 03 VARTIUS
Koordinaatit: P = 7161 440, I = 3640 830, K = 205,00
Kylä: Vartius
Alue: Rimminvaara
Kiinteistötunnus: 290-413-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 48 km

Inventointipäivä: 8.9.1997
Löydöt: -
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: Noin 50 x 50 metriä
Laajuuden arviointiperuste: Näkyvät jäännökset.
Valokuvat: KaiM 6917: 1, 2

Aikaisemmat tutkimukset: Anja Sarvas 1971, inventointi

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Kajaanista Vartiukseen johtavan tien länsipuolella, Kiimavaaran kohdalla, noin neljä kilometriä ennen Vartiusta, 1,1 km peruskarttaan merkitystä Ala-Rimmin talosta pohjoiseen. Kyseessä on noin 0,2 km pituinen kapea niemi 1,1 x 0,5 km kokoisen, pääasiassa suorantaisen Pienen Juortanajärven itärannan keskivaiheilla. Niemi on kärjestä matala ja suoperäinen, tyvestä korkeahko, siellä maaperä on hiekkaa. Niemessä on edelleen käytössä oleva ortodoksihautausmaa. Hautausmaalle johtaa tie särkän pohjoispuolta pitkin.

Inventointihavainnot kohteesta:

Hautausmaan portista askelin mitaten 40 m itään tietä pitkin, tiestä 7 m pohjoiseen on suuri kuoppa. Sijainnin perusteella kyseessä lienee Anja Sarvaan mainitsema lapinhauta, Kuhmo 21. Kuopan läpimitta on noin 3 m ja syvyys 1 m. Sitä ympäröi selvä reunapalte. Kuopan pohja on tasainen, reunat ovat jyrkät ja sortuvat. Reunavallissa on turpeen alla hiiltä ja sotkettua hiekkaa. Kuoppa ei kaikkineen vaikuta kovin vanhalta tai ylipäätään suojelua vaativalta muinaisjäännökseltä.

Alueella on myös muita kuoppia ja painanteita, kaikki hautausmaan aidan itäpuolella. Tien eteläpuolella, noin 5 m aidasta on aidan suuntaisessa rivissä neljä noin metrin läpimittaista kuoppaa. Ne ovat uuden näköisiä, eivätkä missään tapauksessa muinaisjäännöksiä. Näiden ja lapinhaudan välissä, 28 metriä aidasta, heti tien eteläpuolella on vielä yksi uudenaikainen kuoppa. Lapinhaudan kohdalla, kolme metriä tien eteläpuolella on kolmen metrin läpimittainen ja 0,3 syvyinen kuoppa. Rinteen juuressa tämän itäpuolelle on pari muutakin, jossain määrin epämääräistä painannetta.

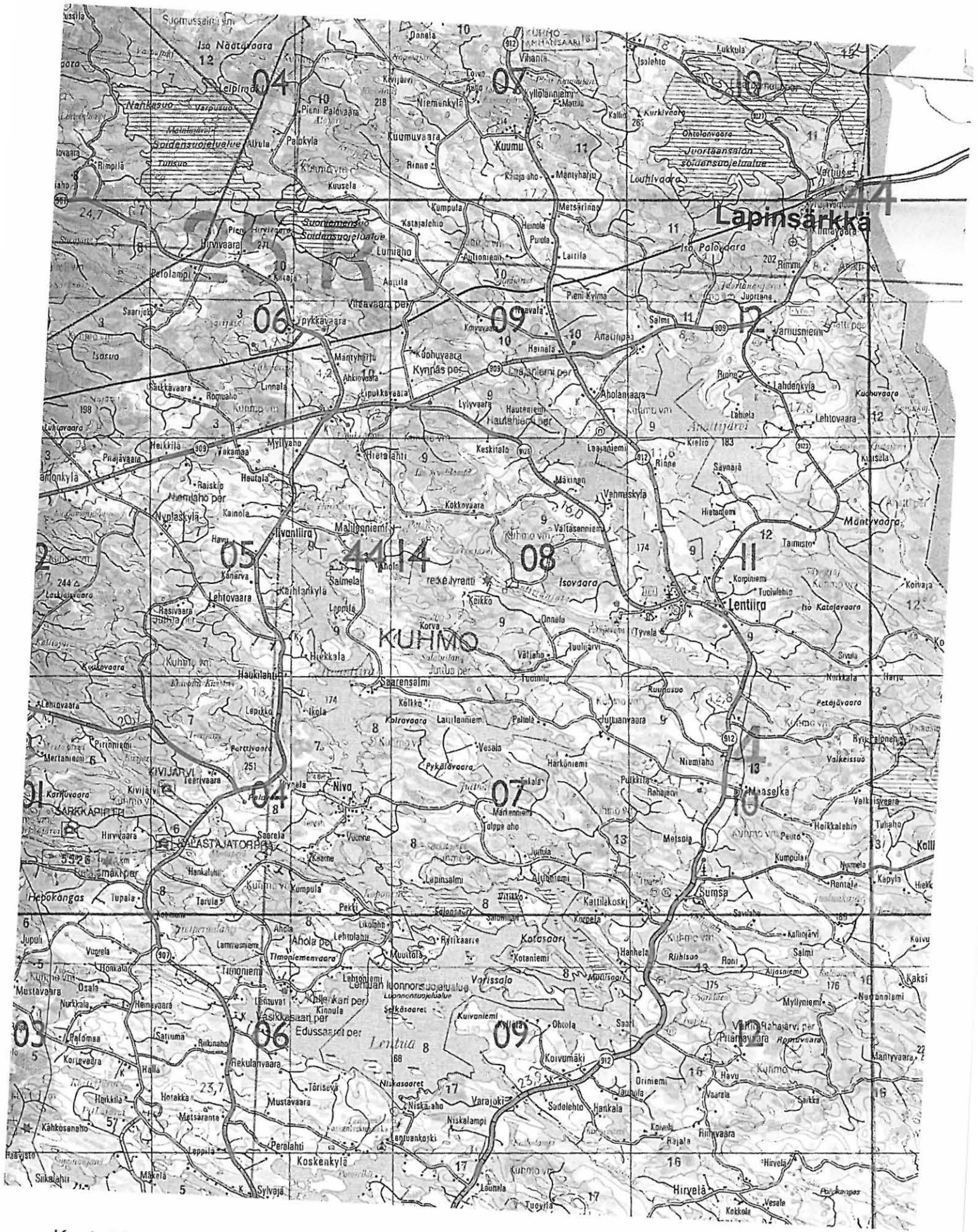
Aidan itäpuolella olevan mäen laen länsipuolella, 15 metrin päässä aidasta, lähellä korkeinta kohtaa on noin 2 m läpimittainen ja 0,5 m syvyinen kuoppa. Se vaikuttaa vanhalta, turpeen alla on harmaata hiekkaa. Tästä 6 m itään, kumpareen laen eteläsivulla on pieni vanhalta vaikuttava kuoppa. Ensimmäisestä kuopasta 8 m tielle päin on epämääräinen matala painanne. Sen läpimitta on noin 2 m ja syvyys 0,3 m. Siitä 4 m tielle päin on vielä epämääräisempi painanne.

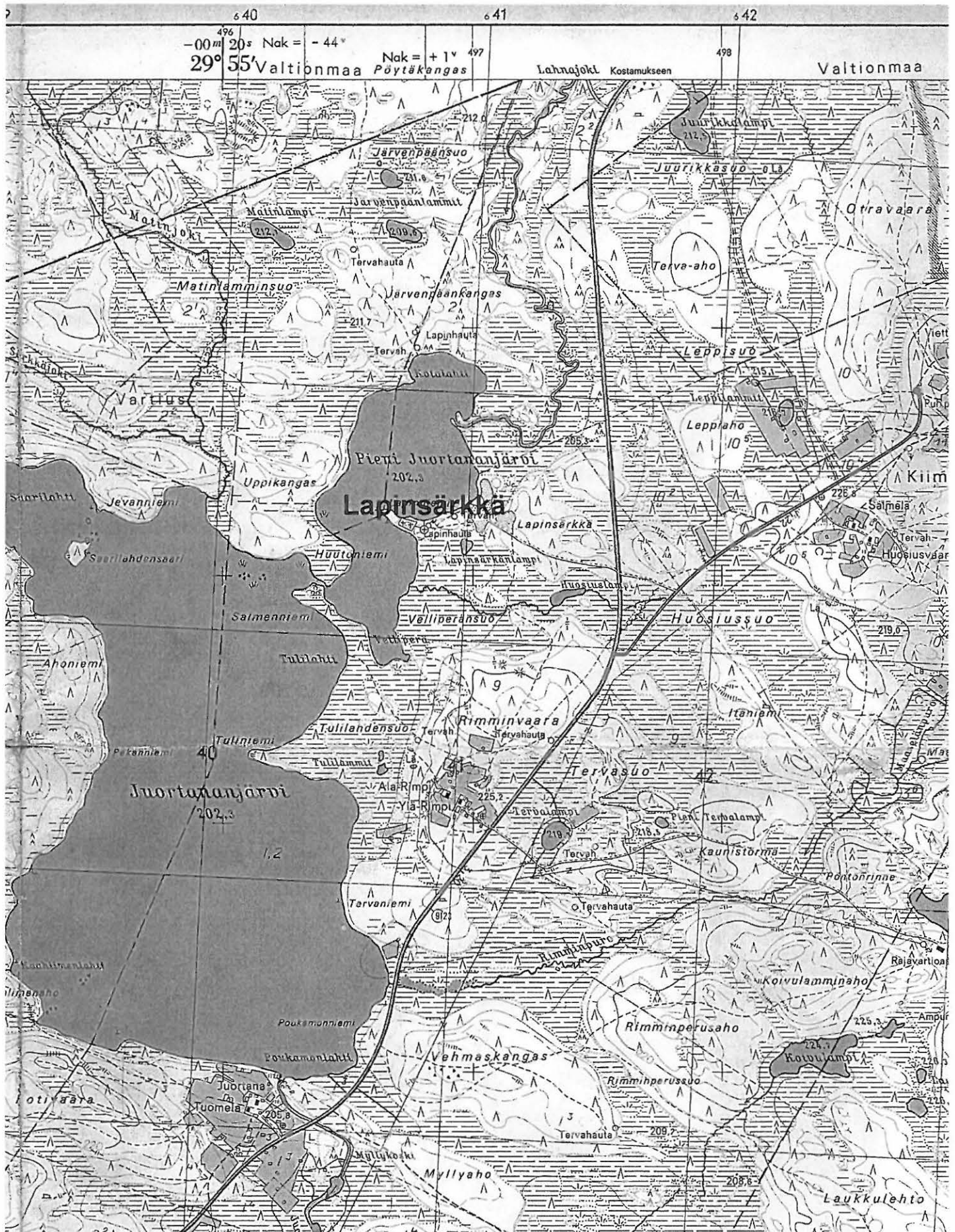
Kuva 1. Lähellä korkeinta kohtaa oleva kuoppa. Taustalla hautausmaa. KaiM 6917:1.

Kuva 2. Tieltä, etelästä kuvattu ns. lapinhauta. KaiM 6917:2.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994.

Kopio peruskartasta 4414 12 + 4432 03 VARTIUS 1:20 000 v. 1974.

KUHMO Heponiemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 09 KUOHUVAARA

Koordinaatit: P = 7153 450, I = 3631 590, K = 174

Kylä: Lentiira

Alue:

Kiinteistötunnus: 290-408-

Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 38 km

Inventointipäivä: 10.9.1997

Löydöt: KM 38354, kvartsia

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus: Noin 20 m pituinen alue rannan suunnassa

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt

Valokuvat: KaiM 6917: 5

Sijainnin ja maaston kuvaus:

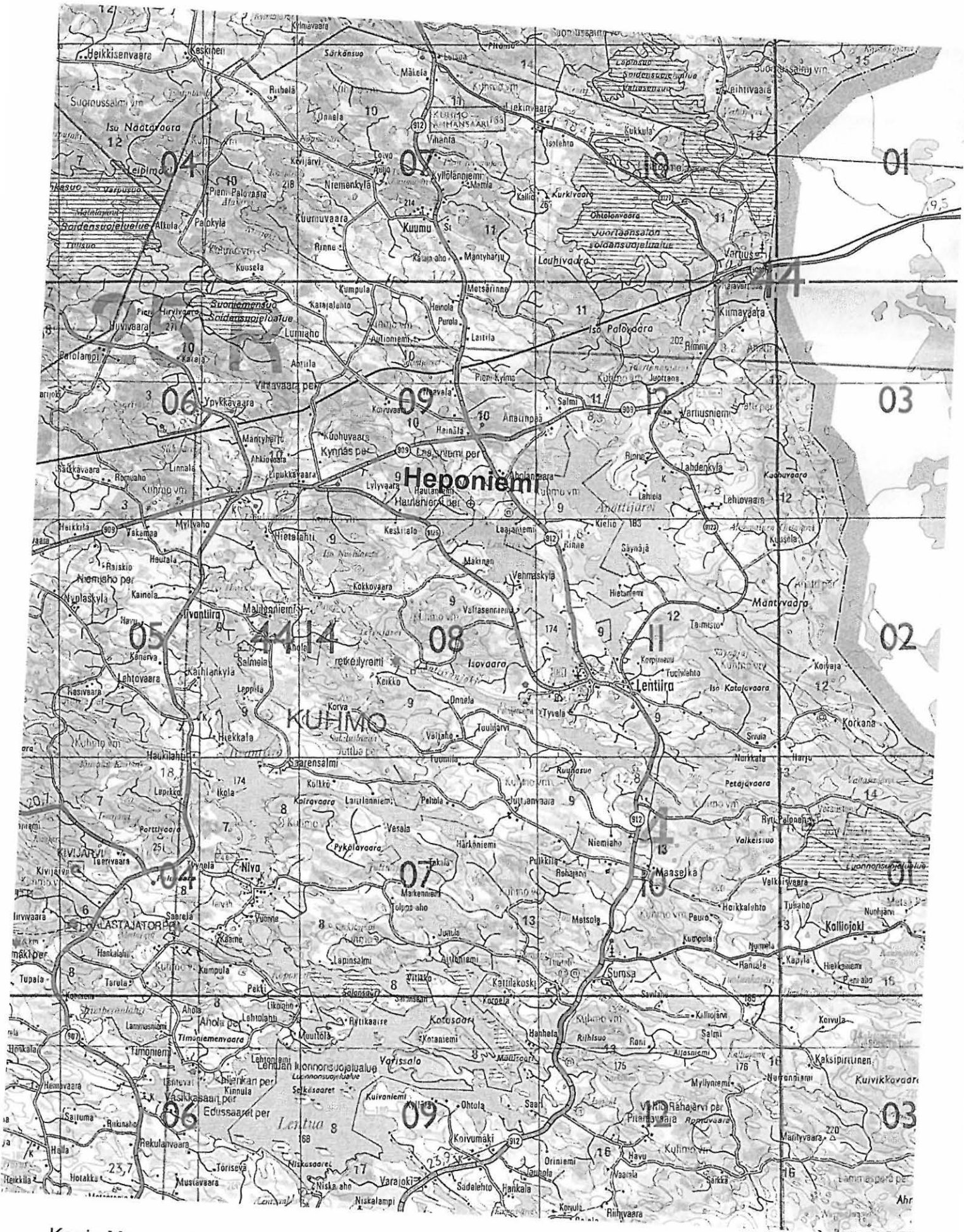
Kohde sijaitsee Lentiirajärven pohjoisosan Säaskenselän ja Enonperänlahden välissä idässä olevassa Heponiemessä. Se on Säaskenniemen läntisin kohta. Niemen kärki on kivikkoinen, mutta ranta muuttuu lounasta kohti hietikoksi. Eteläranta on miltei kivetöntä hiekkaa. Niemen lounaiskulmaan on rakennettu kesämökki.

Inventointihavainnot kohteesta:

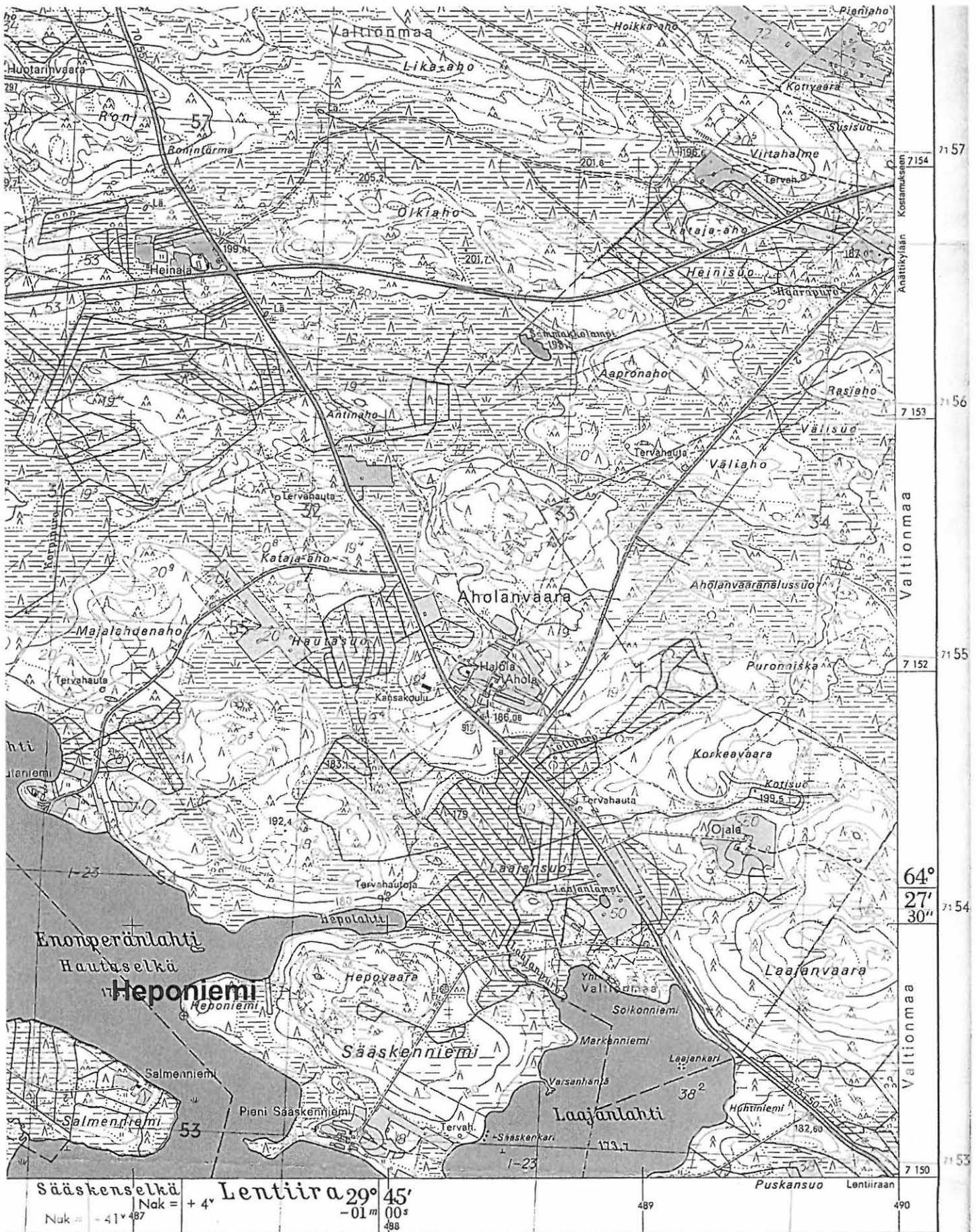
Kohdassa, jossa kivikko muuttuu hietikoksi ja mökiltä tulee rantaan polku, löytyi noin 20 metrin matkalta kvartsi-iskoksia.

Kuva 3. Kuva kohdasta, josta kvartsit alkavat, vasemmalla mökki. KaiM 6917:5

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994.

Karttoitus 1 : 10 000 v. 1970 V. Nukala

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTTAPAINO HELSINKI 1974

31

32

33

34

Kopio peruskartasta 4414 09 KUOHUVAARA 1:20 000 v. 1974

KUHMO Säaskenselkä

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II?

Peruskartta: 4414 08 LENTIIRANJOKI
Koordinaatit: P = 7152 740, I = 3630 890, K = 174
Kylä: Valtionmaa
Alue: Lentiira
Kiinteistötunnus: 290-893
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 37 km

Inventointipäivä: 10.9.1997
Löydöt: KM 38355, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: 10 x 5 m
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt, maasto
Valokuvat: KaiM 6917: 4

Sijainnin ja maaston kuvaus:

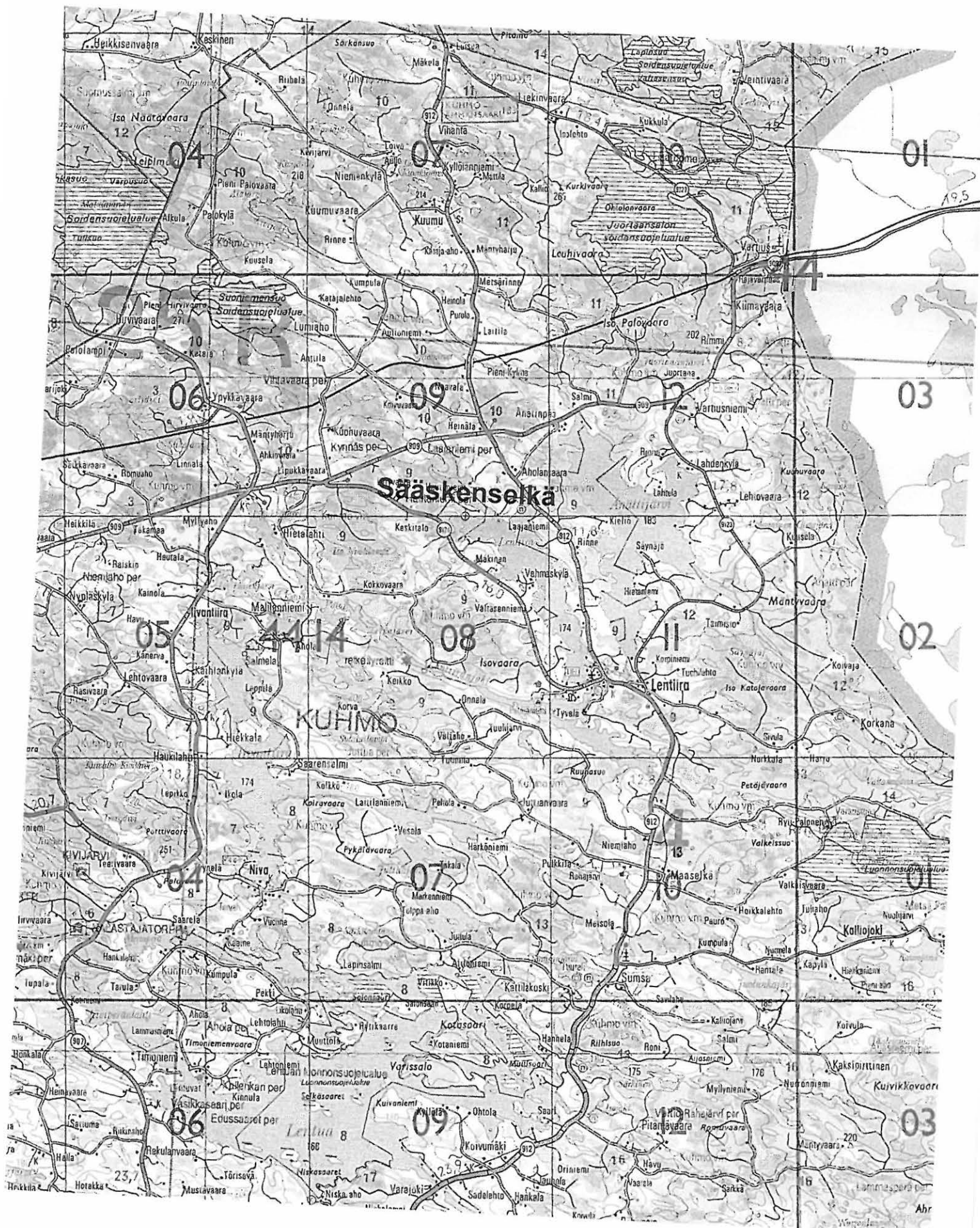
Kohde sijaitsee Lentiirajärven pohjoisosan Säaskenselän luoteisrannalla, Salmenniemen ja Kanasenniemen välisessä pienessä tylpässä niemessä, 0,7 km peruskarttaan merkitystä Salmenniemen talosta lounaaseen. Niemen ranta on kivikkoinen, rannassa on noin metrin korkuinen törmä. Kärki on muhkurainen, siinä kasvaa suuria mäntyjä, kauempana maa soistuu, siellä on pienempää mäntyä ja suopursua.

Inventointihavainnot kohteesta:

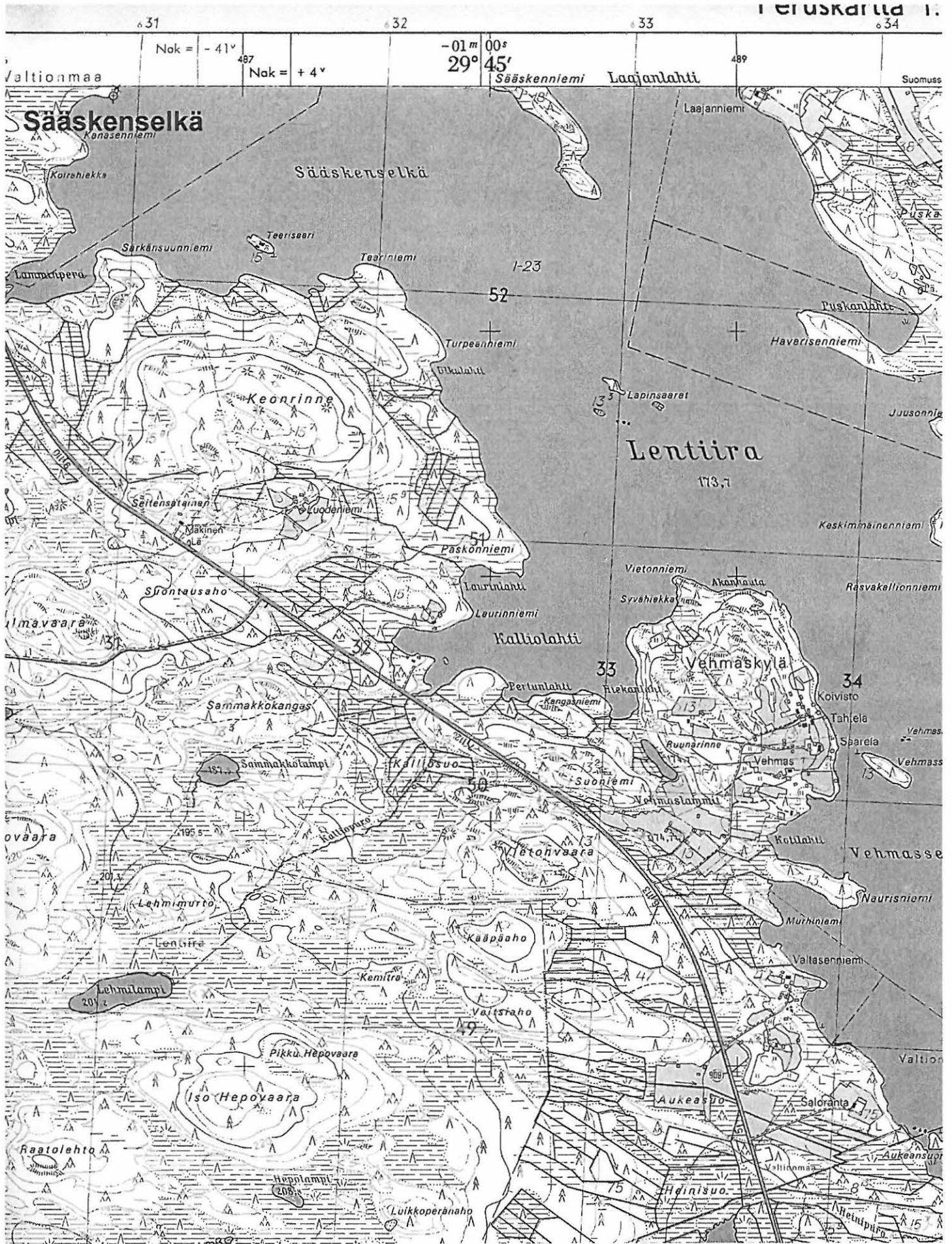
Niemeen tehtiin kymmenkunta koepistoa lapiolla. Kahdesta tuli hieman epämääräistä kvartsia ja yhdestä, kolmen metrin päähän rantatörmästä, selkeä iskos. Pintaturpeen alla niemessä on kivikkoista hiekkaa. Mahdollinen asuinpaikka on pienialainen, maaston perusteella korkeintaan 10 x 5 metriä.

Kuva 4. Kuva lounaasta. Mark Šahnovitsin vieressä koepisto, josta löytyi iskos. KaiM 6917:4.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

Kopio peruskartasta 4414 08 LENTIIIRANJOKI 1:20 000 v. 1974

KUHMO Haverisenniemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 08 LENTIIRANJOKI

Koordinaatit: P = 7151 970, I = 3633 720, K = 175

Kylä: Valtion metsämaa

Alue: Lentiira

Kiinteistötunnus: 290-893

Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 37 km

Inventointipäivä: 12.9.1997

Löydöt: KM 38356, kvartsia.

Havaintomahdollisuudet: Tavanomaiset.

Kohteen laajuus: ?

Laajuuden arviointiperuste: Löydöt.

Valokuvat: KaiM 6917: 7

Sijainnin ja maaston kuvaus:

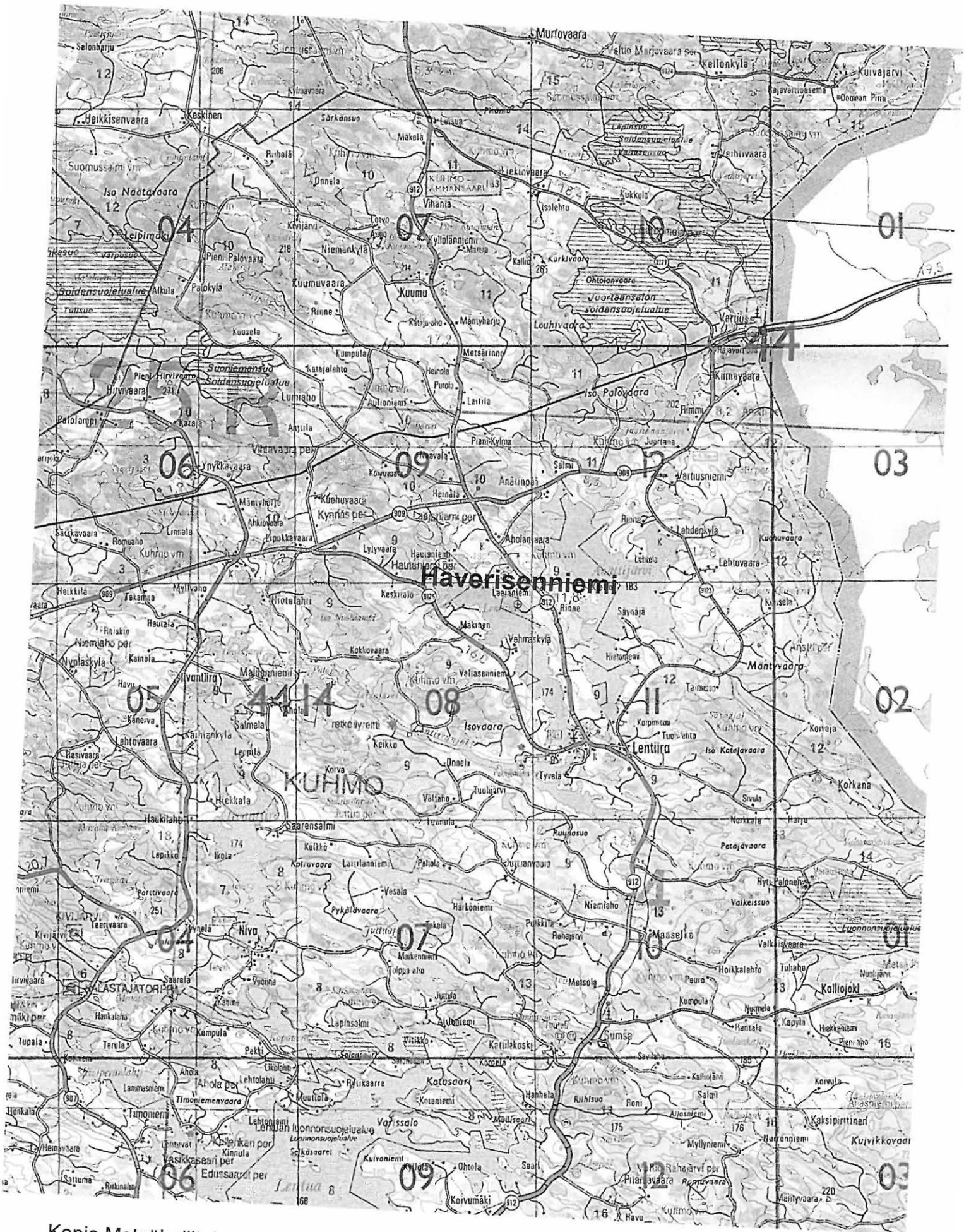
Kohde sijaitsee Lentiirajärven itärannalla, 6 km Lentiiran kirkosta olevan Haverisenniemen luoteiskärjessä. Haverisenniemi on noin puolen kilometrin pituinen ja runsaan sadan metrin levyinen suon mantereesta erottama matalahko niemi. Sen rannat ovat kivikkoiset, niemen maaperä on hiekkaa, mutta siellä on myös suuria kiviä. Niemessä on kasvanut havumetsää, joka oli kaadettu pois, nyt vain rannoilla oli puita. Aluskasvillisuutena oli puolukkaa ja mustikkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

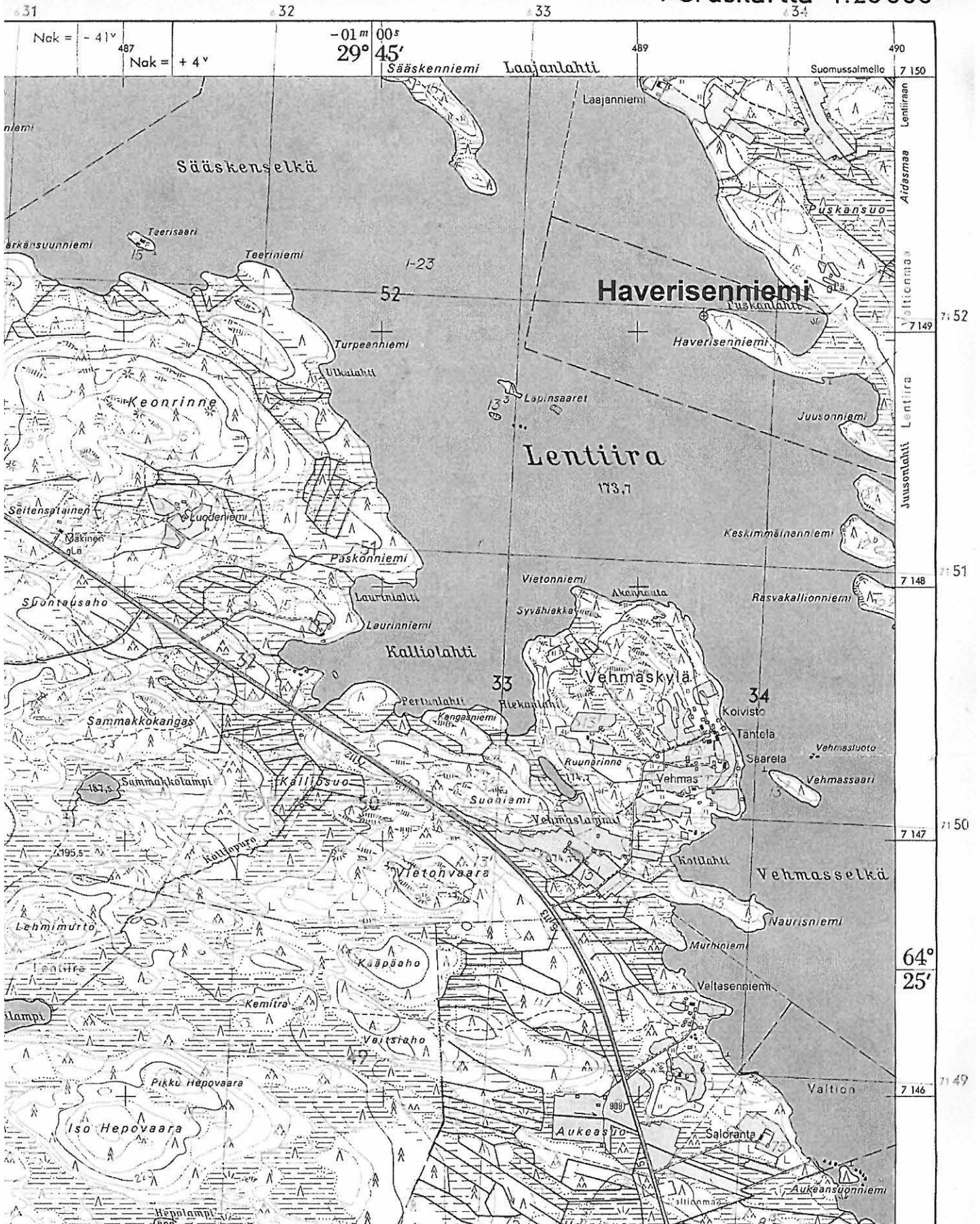
Niemen kärkiosaan tehtiin runsaasti koepistoja, joista yhdestä löytyi kvartsi-iskos. Kuoppa oli kärkeen menevän polun lounaispuolella, 15 m kohdasta, jossa kasvillisuus vaihtuu rantaheinikoksi ja saman verran järven puoleisesta rannasta. Kvartsi löytyi puhtaalta vaikuttavasta hiekasta. Kyseessä ei voi olla runsaslöytöinen kohde. Kohteen laajuutta ei pysty arvioimaan.

Kuva 5. Kuva kaakosta, koepisto Mark Šahnovitsin kohdalla. KaiM 6917:7.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

Kopio peruskartasta 4414 08 LENTIIRANJOKI 1:20 000 v. 1974

KUHMO Lapinsaaret

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 08 LENTIIRANJOKI
Koordinaatit: P = 7151 650, I = 3632 970, K = 174
Kylä: Lentiira
Alue: Vehmaskylä
Kiinteistötunnus: 290-408-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 36 km

Inventointipäivä: 15.9.1997
Löydöt: KM 38357, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: 15 x 15 m
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt, maasto
Valokuvat: KaiM 6917: 10

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Lentiirajärven keskellä, Vehmaskylän pohjoispuolella, 0,8 km Vehmaskylän niemen pohjoisimmasta kärjestä pohjoiseen ja saman verran Haverisenniemestä länteen. Peruskarttaan on merkitty pieni saari ja sen lounais- ja kaakkoispuolelle luodot. Kohde sijaitsee tuolla pikku saarella. Kartalta mitattuna sen pituus on noin 0,1 km, mutta kummassakin päässä on matalaa kaislikkoa, joten varsinainen saari on pienempi. Leveyttä sillä on joitain kymmeniä metrejä. Saari on kivikkorantainen, pohjoisessa on avokalliota ja kivikkoa, etelässä on noin metrin vedenpintaa korkeammalla oleva melko tasainen alue, jossa turpeen alla on karkeaa hiekkaa. Saari kasvaa tiheää pientä männikköä ja koivikkoa.

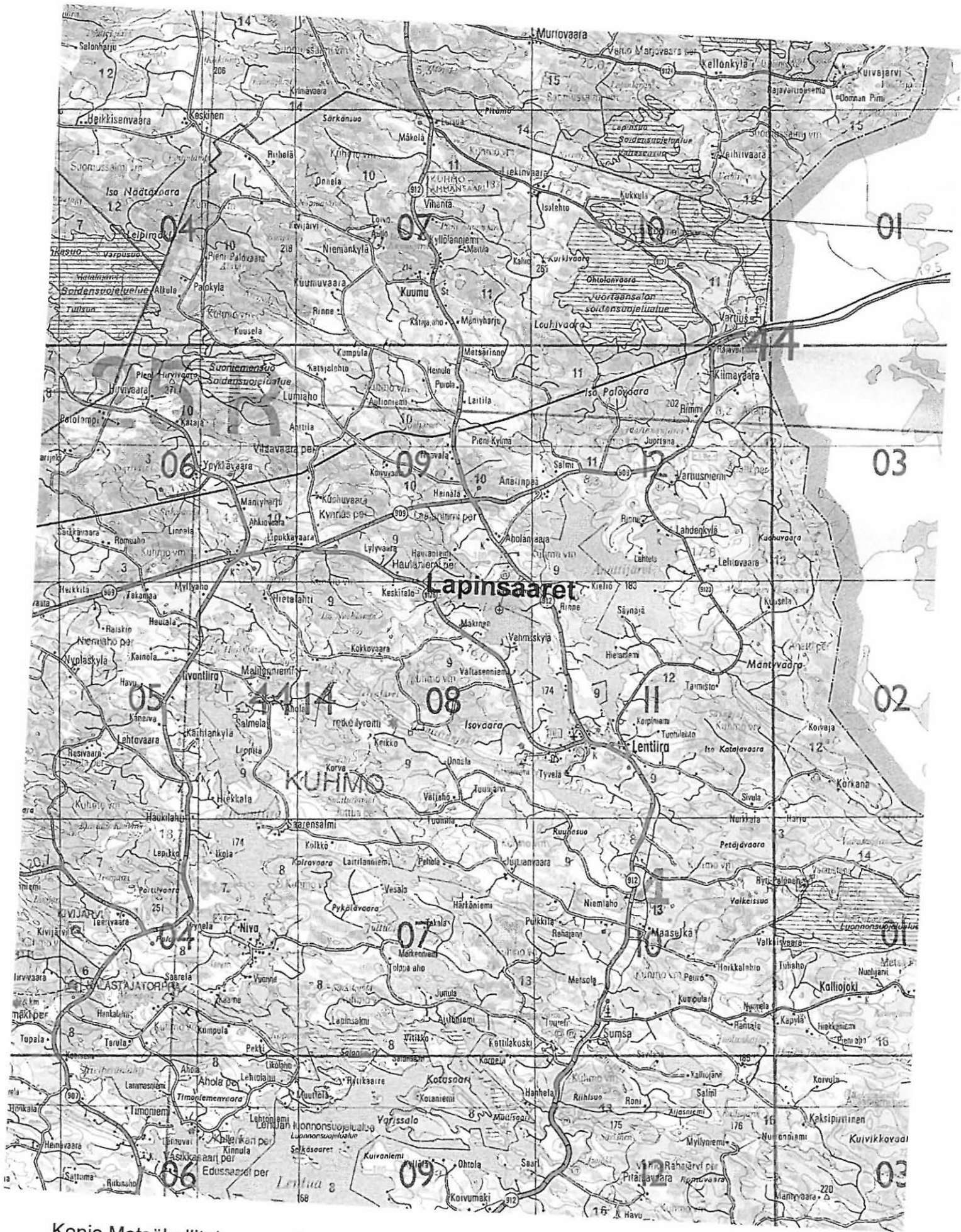
Inventointihavainnot kohteesta:

Eteläosan tasaiselle alueelle tehdyistä kahdesta koepistosta tuli molemmista kvartsi-iskoksia. Kuoppien etäisyys toisistaan oli noin kuusi metriä. Maaston perusteella asuinpaikan maksimikoko on noin 15 x 15 metriä.

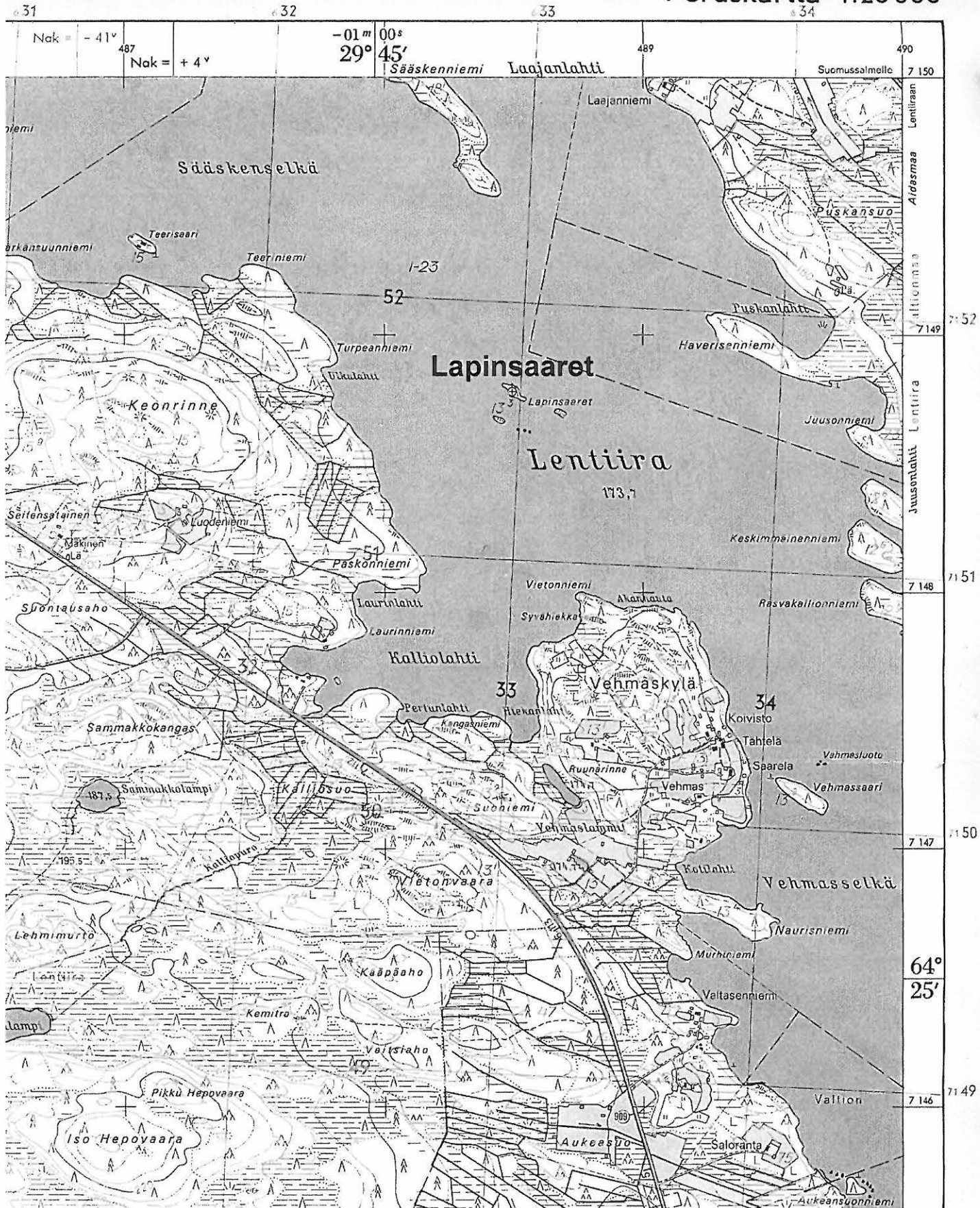
Paikalla on myös muutama uudehkon näköinen 1,0 x 0,5 m kokoinen kuoppa.

Kuva 6. Lapinsaaren lakea, johon koepistot kaivettiin. N. KaiM 6917:10.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

Kopio peruskartasta 4414 08 LENTIIRANJOKI 1:20 000 v. 1974

KUHMO Vehmassaari

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 08 LENTIIRANJOKI
Koordinaatit: P = 7150 180, I = 3634 080, K = 175
Kylä: Lentiira
Alue: Vehmaskylä
Kiinteistötunnus: 290-408-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 35 km

Inventointipäivä: 11.9.1997
Löydöt: KM 38358, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Tavanomaiset.
Kohteen laajuus:?
Laajuuden arviointiperuste: Löydöt.
Valokuvat: KaiM 6917: 6

Sijainnin ja maaston kuvaus:

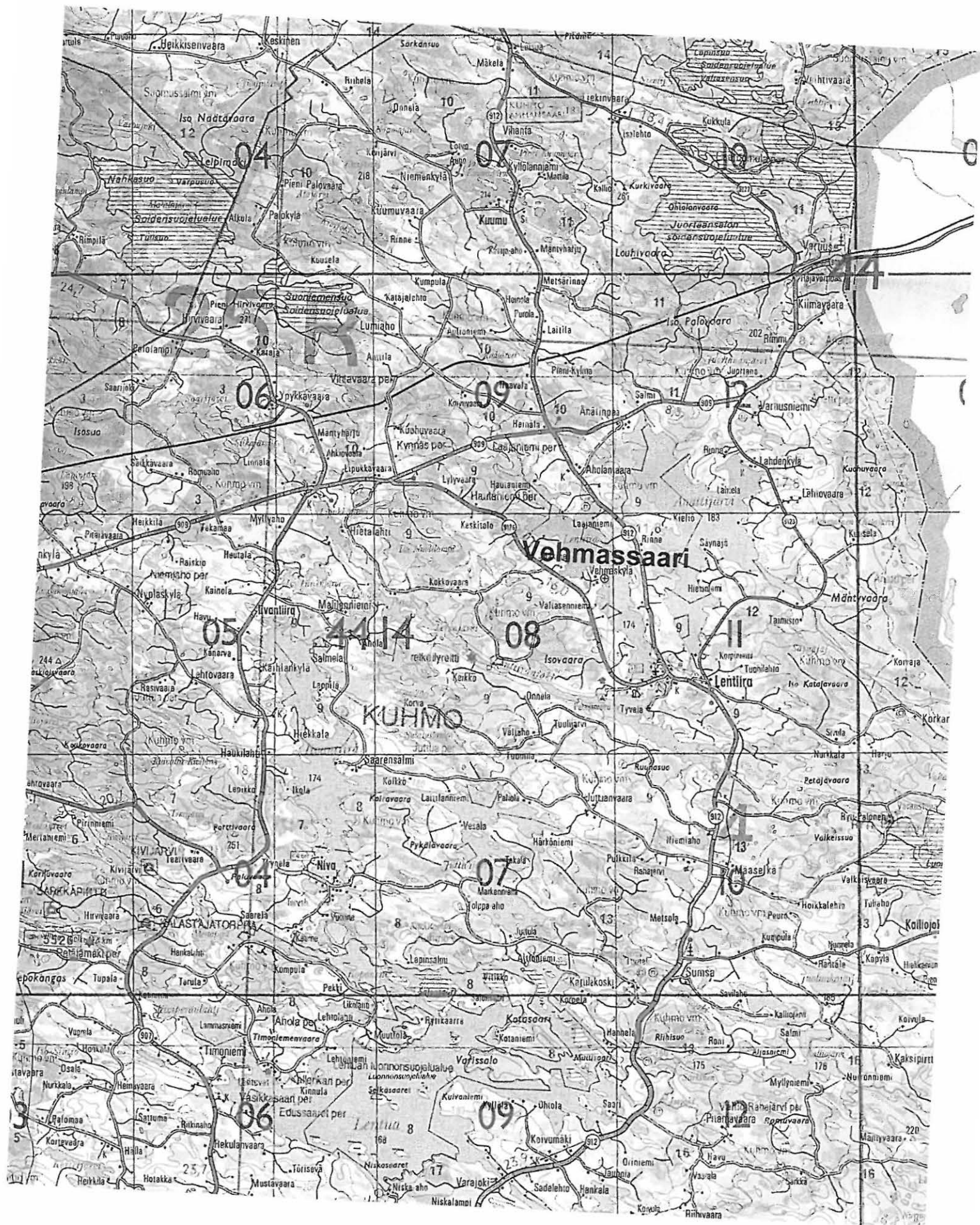
Kohde sijaitsee Lentiirajärven itärannalla olevan Vehmaskylän edustalla olevan Vehmassaaren koillispuolella, runsaat 0,3 km peruskarttaan merkitystä Vehmaan talosta itään. Saari on parisataa metriä pitkä ja runsaat 50 m leveä, kaakko-luode -suuntainen, enimmillään muutaman metrin järven pintaa korkeampi. Ranta on kivikkoa, saaren sisäosa on melko tasaista, se kasvaa suurehkoa mäntyä, maaperä on hiekkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

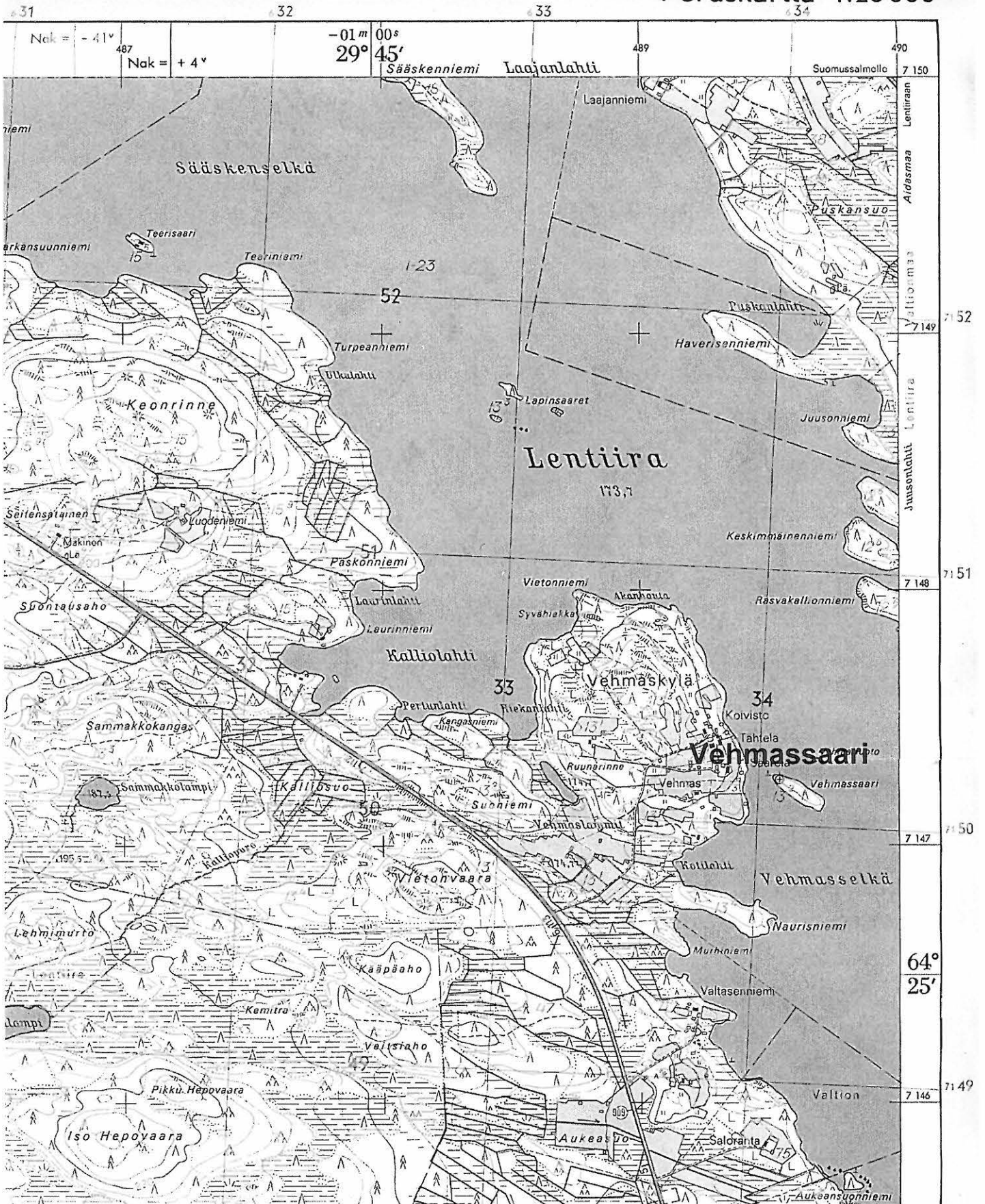
Luoteispäähän tehtiin lapiolla runsaasti koepistoja, yhdestä löytyi pari kvartsi-iskosta. Kuoppa oli melko keskellä saarta 17 m päässä kohdasta, jossa kangaskasvillisuus vaihtui heinikoksi saaren kärjessä ja 40 m kohdasta, jossa heinikko ja pajukko päättyi. Löydöt olivat puhtaalta vaikuttavassa hiekassa. Asuinpaikka ei inventoinnin perusteella voi olla merkittävä tai runsaslöytöinen, paikka tosin on asuinpaikaksi hyvin sopiva. Myös muualle saareen ja varsinkin kaakkoiskärkeen tehtiin runsaasti koepistoja. Niissä ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kuva 7. Kuva kaakosta, koekuoppa lapion kohdalla. KaiM 6917:6.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

Kopio peruskartasta 4414 08 LENTIIRANJOKI 1:20 000 v. 1974

KUHMO Sormusniemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 11 LENTIIRA
Koordinaatit: P = 7147 300, I = 3636 160, K = 175
Kylä: Lentiira
Alue : Lentiira
Kiinteistötunnus: 290-408-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 33 km

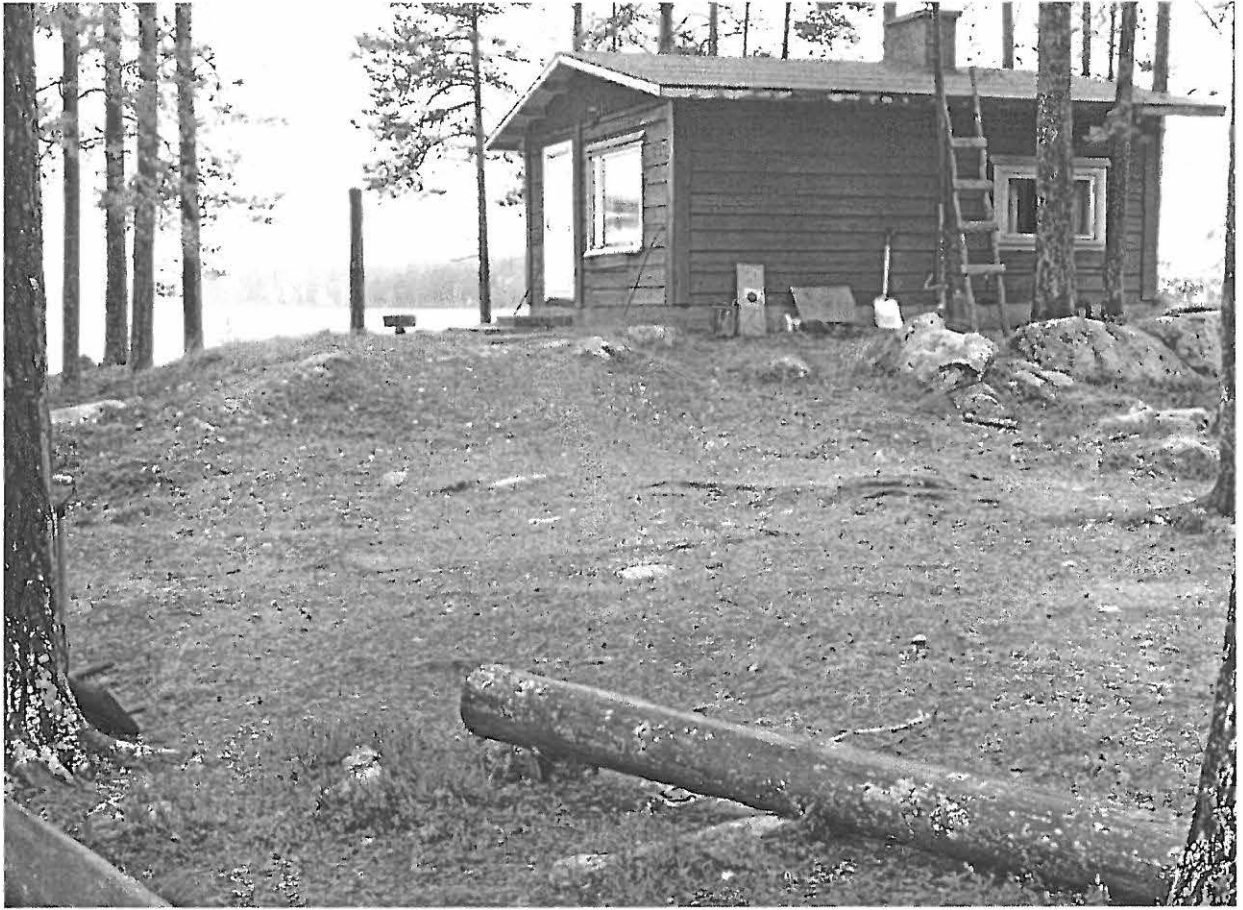
Inventointipäivä: 17.9.1997
Löydöt: KM 38359, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus: 7 x 7 m
Laajuuden arviointiperuste: Näkyvissä olleet löydöt
Valokuvat: KaiM 6917: 21

Sijainnin ja maaston kuvaus:

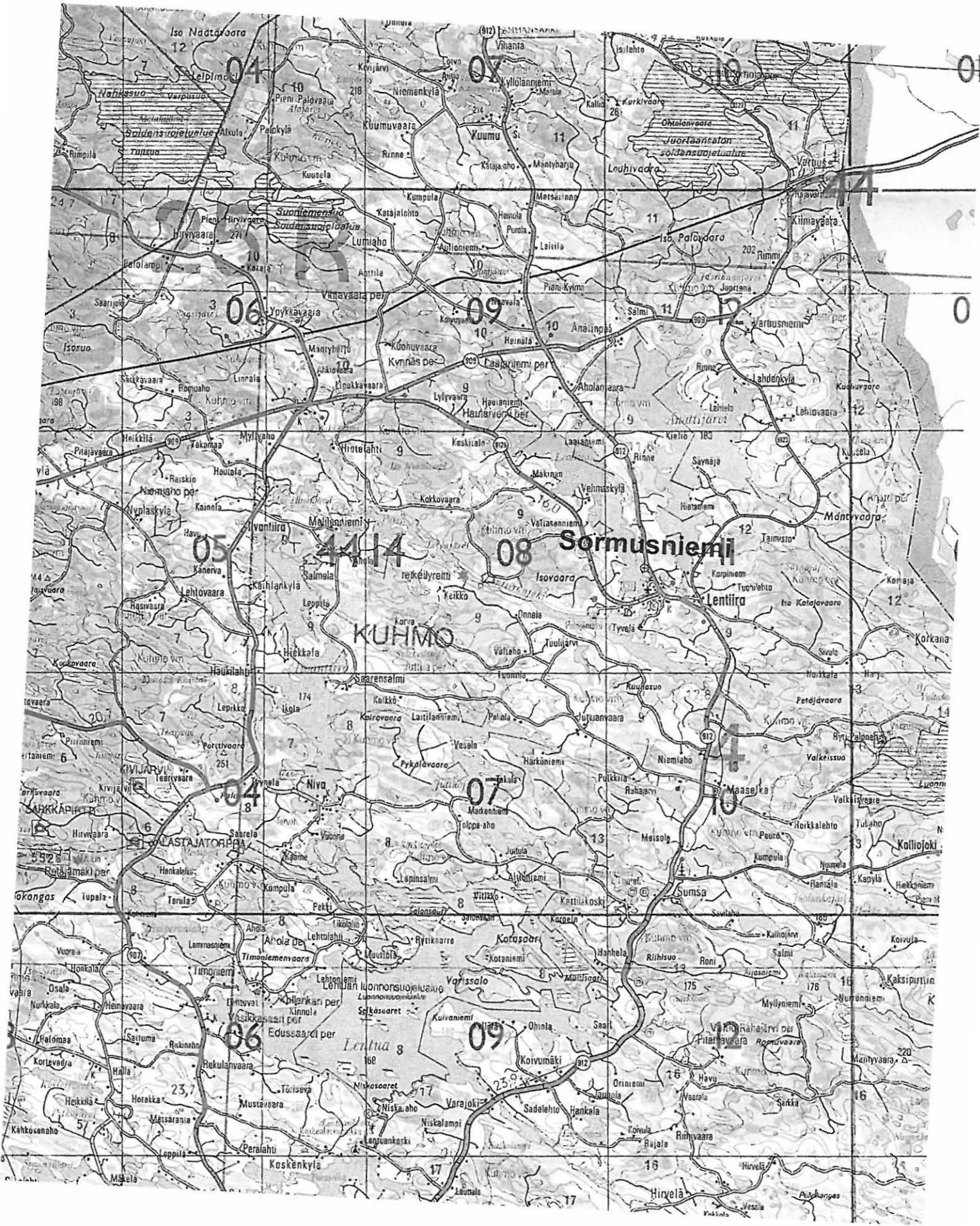
Kohde sijaitsee Lentiirajärven Aittoselän itärannalla, runsaat 0,9 km Lentiiran kirkosta pohjoisluoteeseen. Paikalla on Sormusniemi, jonka läntisimmän kärjen muodostaa korkeahko Sormuskallio, jonka päällä on kesämökki. Kallion itäpuolella, lähellä etelärantaa on parkkipaikkana käytetty alue, josta pintamaa on kulunut. Paikka kasvaa suurta mäntyä. Lännessä aluetta rajoittaa kallio, pohjoisessa maa laskee ja muuttuu suoperäiseksi, idässä on kivikkoa ja etelässä ranta. Paikka on noin kaksi metriä veden pintaa korkeammalla.

Inventointihavainnot kohteesta:

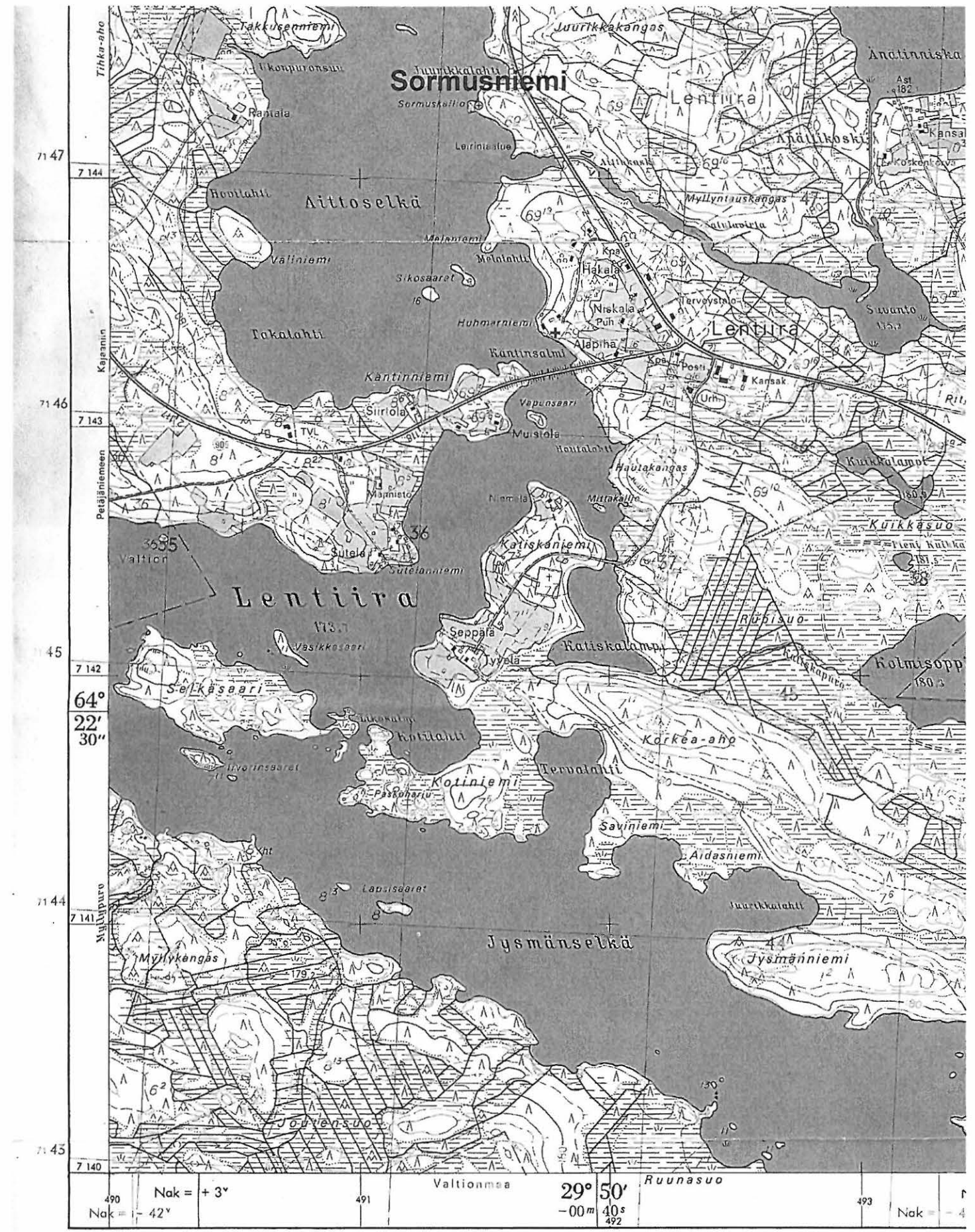
Pysäköintipaikkana käytetyn alueen keskellä, noin 7 x 7 metrin suuruisella alalla oli näkyvissä kvartsi-iskoksia.

Kuva 8. Alue, josta löytyi kvartssia. KaiM 6917:21.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTOGRAFINEN OSASTO
 Karttarunkona stereokartoitus Aviograph BB-stereokojeella 1 : 10 000, kuvaus v. 1974

635 636 637 638

Kopio peruskartasta 4414 11 LENTIIRA 1:20 000 v. 1974

KUHMO Melaniemi

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka?
Rauhoitusluokka: II?

Peruskartta: 4414 11 LENTIIRA
Koordinaatit: P = 7146 710, I = 3636 200, K = 174
Kylä: Lentiira
Alue: Lentiira
Kiinteistötunnus: 290-408-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 33 km

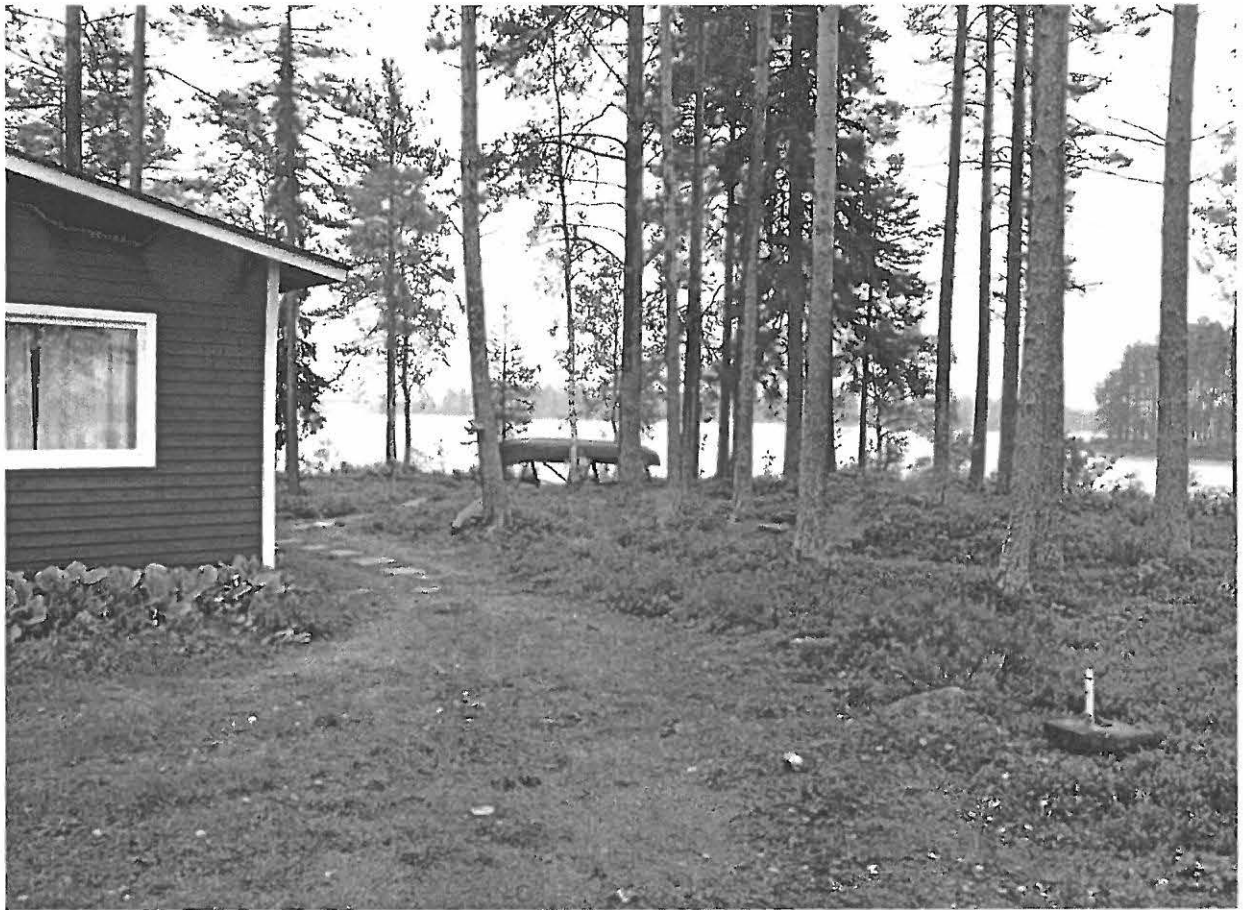
Inventointipäivä: 17.9.1997
Löydöt: KM 38360, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Huonot
Kohteen laajuus:?
Laajuuden arviointiperuste:-
Valokuvat: KaiM 6917: 20

Sijainnin ja maaston kuvaus:

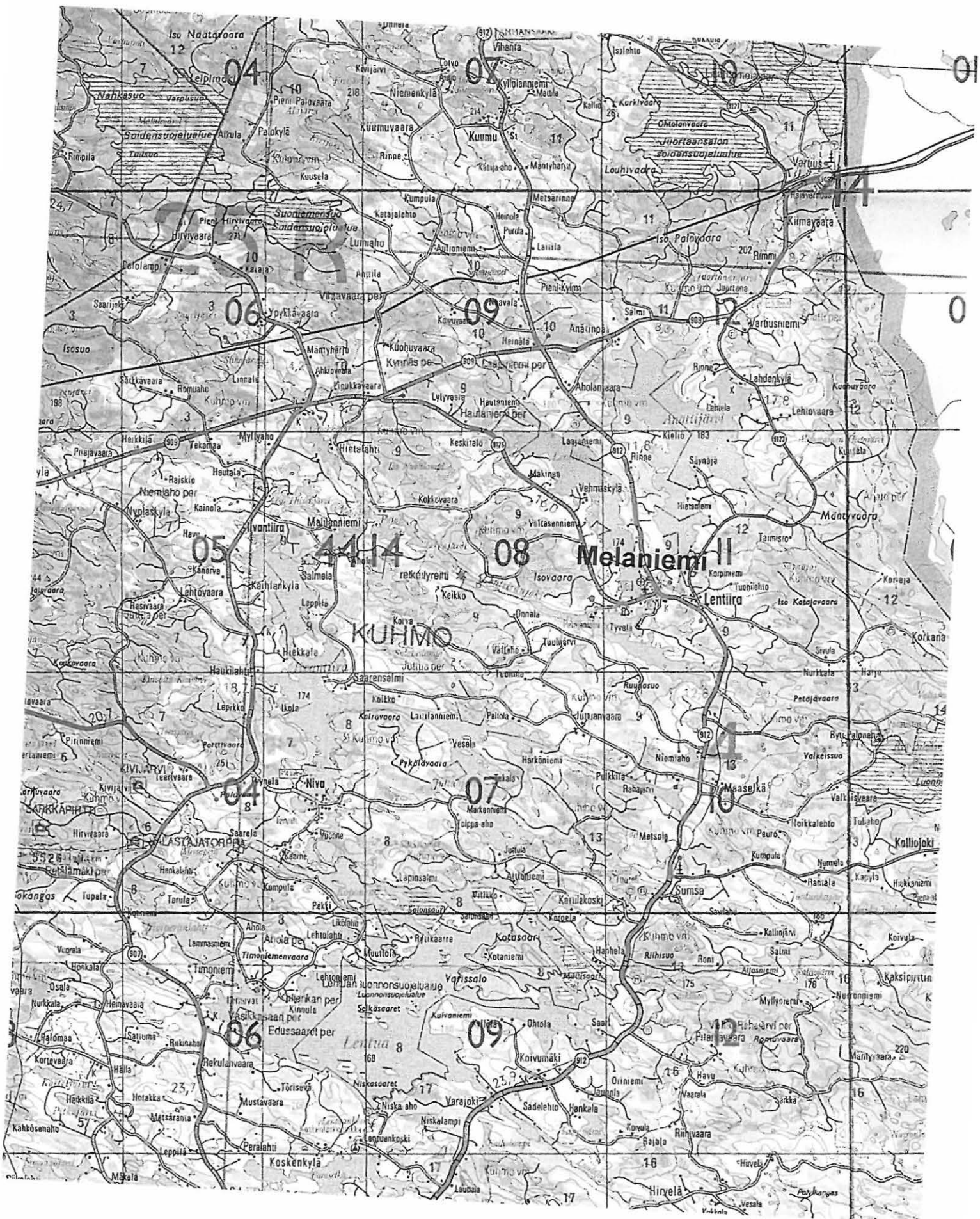
Kohde sijaitsee Lentiirajärven itärannalla, 0,4 km Lentiiran kirkosta luoteeseen, Melaniemen kärjessä. Kyseessä on lounaaseen pistävä pieni, kapea niemi. Noin 25 m päähän niemen kärjestä on rakennettu kesämökki. Niemi kasvaa mäntyä ja kuusta.

Inventointihavainnot kohteesta:

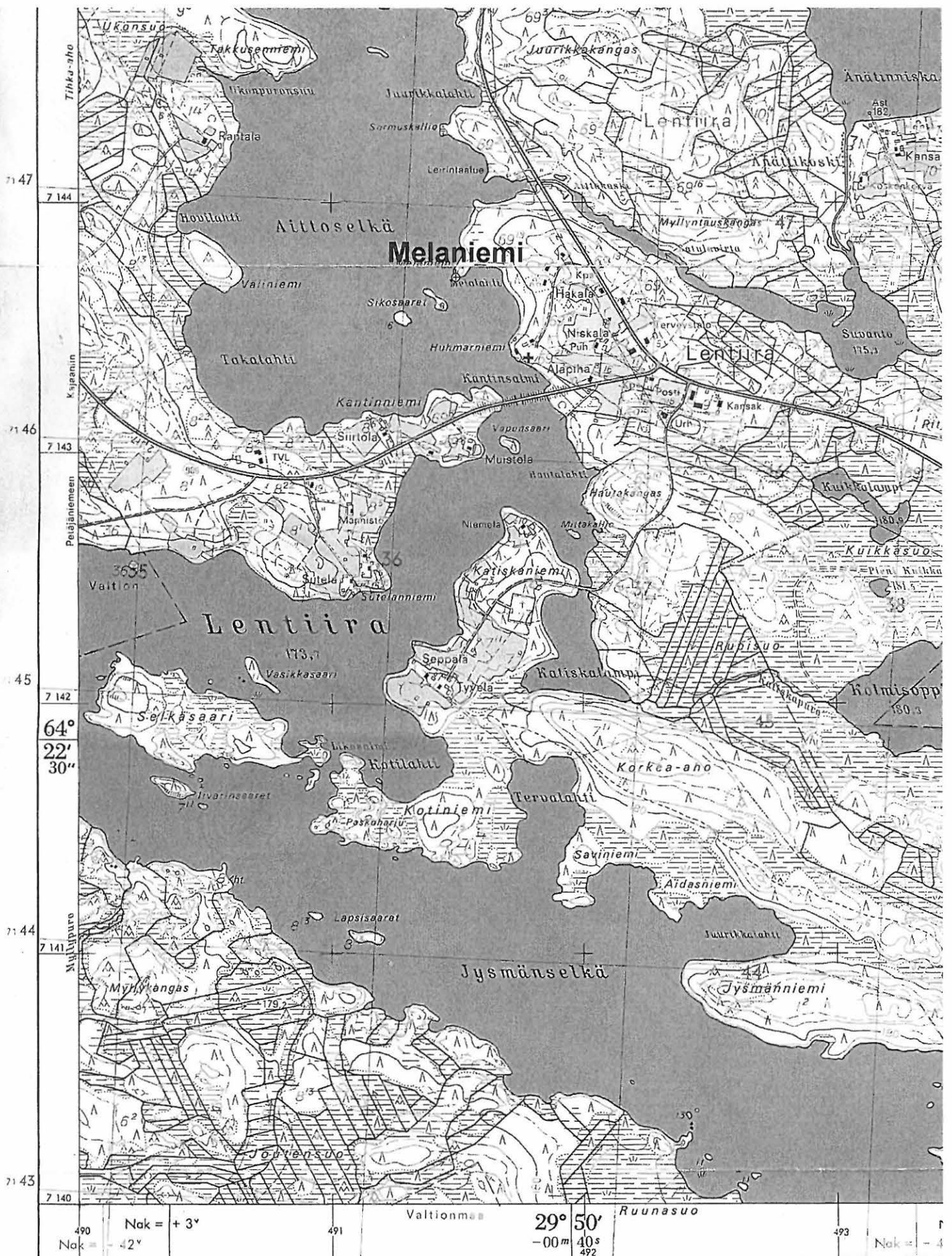
Mökin edustalle rantaan oli tehty sementtilaituri, jonka vierestä kivet oli raivattu pois. Näin syntyneeltä hiekkarannalta löytyi kolme iskokselta vaikuttavaa kvartsia. Koska paikka oli kesämökin pihaa, en ryhtynyt sitä lapiolla kaivelemaan. Myös vallinnut syysmyrsky vaikutti havaintojen tekoon. Jäi hyvin epävarmaksi, onko paikalla todella kiinteää muinaisjäännöstä.

Kuva 9. Kuva koillisesta, taustalla Kántinsalmen silta ja Sikosaari. KaiM 6917:20.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTOGRAFINEN OSASTO

Karttarunkona stereokartoitus Aviograph 88-stereokojeella 1 : 10 000, kuvos v

Kopio peruskartasta 4414 11 LENTIIIRA 1:20 000 v. 1974

KUHMO Sikosaaret

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: 1) Kivikausi 2) ?

Tyyppi: 1) Asuinpaikka 2) Kuoppia
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 11 LENTIIRA
Koordinaatit: P = 7146 600, I = 3636 160, K = 175
Löydöt: Lentiira
Alue: Lentiira
Kiinteistötunnus: 290-408-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 33 km

Inventointipäivä: 12.9.1997
Löydöt: KM 38361, kvartsi-iskos
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus:?
Laajuuden arviointiperuste: -
Valokuvat: KaiM 6917: 12

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Lentiirajärvessä, Käntinsalmen pohjoispuolella, Lentiiran kirkosta 0,4 km luoteeseen. Karttaan on merkitty kaksi pientä saarta Sikosaariksi. Kyseessä on niistä itäinen. Saari on luode-kaakko -suuntainen, kapea, runsaan 0,1 km pituinen. Kaakkoispäässä on muuten matalassa saarella hiekkakumpare. Se kasvaa puolukkaa, suopursua ja suurehkoa mäntyä.

Inventointihavainnot kohteesta:

Kaakkoispään lounaisrinteeseen tehtiin joitain koepistoja. Kaakkoiskärjestä 20 metrin ja lounaisrannasta 12–14 metrin päähän tehdystä kuopasta löytyi yksi kvartsi-iskos. Kuoppa sijaitsi kohdassa, jossa rantaheinikko alkaa, kaksi metriä suuresta maakivestä kaakkoon. Maaperä paikalla on hyvää hiekkaa. Saaren sijainti ja maaperä ovat asuinpaikalle edullisia, mitään suurta asuinpaikkaa siellä tuskin kuitenkaan sijaitsee.

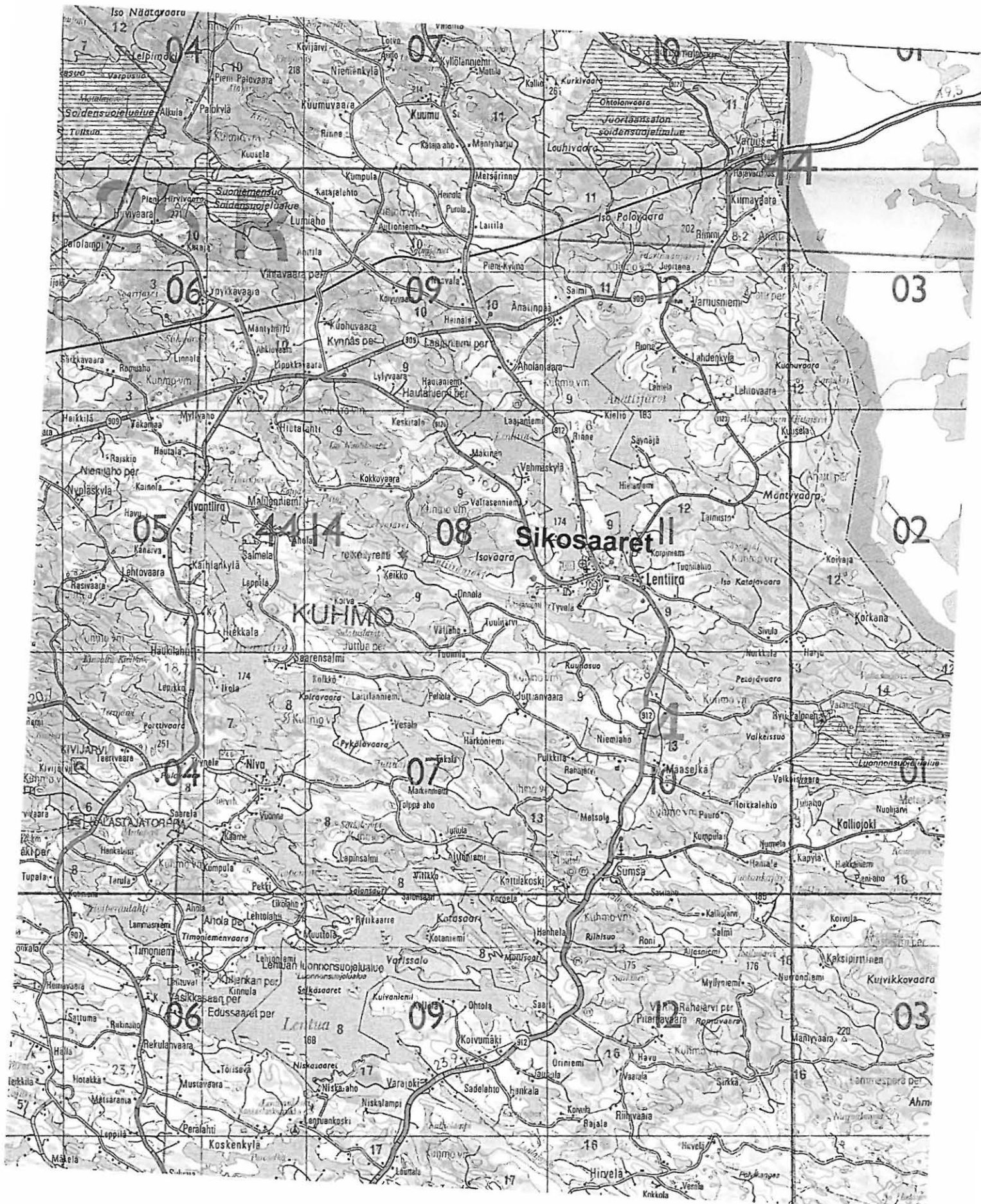
Kumpareen päällä on vanhan näköisiä kuoppia. Saaria on perinteisesti käytetty tilapäisinä hautapaikkoina, joten kyse voi olla haudoista. Tosin tiedossa ei ole siihen liittyvää perimätietoa eikä saaren nimikään viittaa tuollaiseen käyttöön.

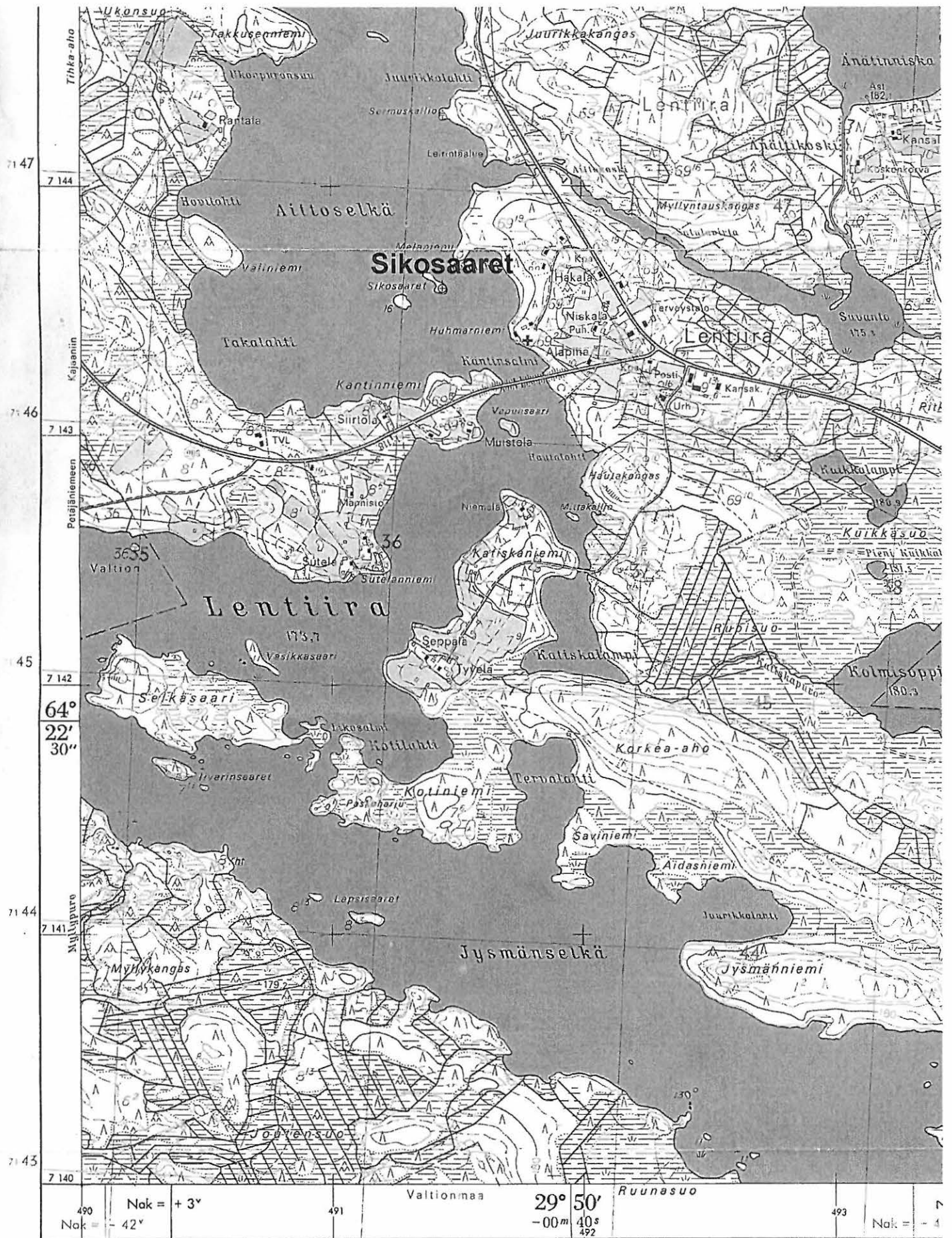
Kuva 10. Itäinen Sikosaari Käntinsalmen sillalta. KaiM 6917:12.

Kuva 11. Vasemmalla lapion kohdalla koepisto, keskellä Mark Šahnovits, oikealla Käntinsalmen silta. KaiM 6917:9.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTOGRAFINEN OSASTO

Karttarunkona stereokartoitus Aviograph 88-stereokojeilla 1 : 10 000, kuvaus v.

635

636

637

638

Kopio peruskartasta 4414 11 LENTIIRA 1:20 000 v. 1974

KUHMO Vapunsaari 1

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 11 LENTIIRA
Koordinaatit: P = 7146 080, I = 3636 430, K = 175
Lentiira
Alue: Lentiira
Kiinteistötunnus: 290-408-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 32,5 km

Inventointipäivä: 12.9.1997
Löydöt: KM 38362, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus:?
Laajuuden arviointiperuste: -
Valokuvat: KaiM 6917: 8

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Lentiiran kirkosta vajaat 0,4 kilometriä etelään, Käntinsalmen sillan eteläpuolella, Mustolan talon edustalla. Kyseessä on noin 100 x 50 metrin kokoinen, mäntymetsää kasvava kivikkorantainen saari. Sen kaakkoispäässä on korkeahko hiekkakumpare, keskellä on matalahko suoperäinen alue, luoteessa on taas kuiva, tasainen alue.

Inventointihavainnot kohteesta:

Luoteispäähän tehtiin muutama koepisto, joista yhdestä löytyi kvartsi-iskos. Löytökohta on 18 metrin päässä saaren kärjestä ja seitsemän metriä pohjoisrannasta, nykyaikaisen nuotiopaikan eteläpuolelta. Maaperä saarella on asuinpaikaksi hyvin sopivaa hiekkää.

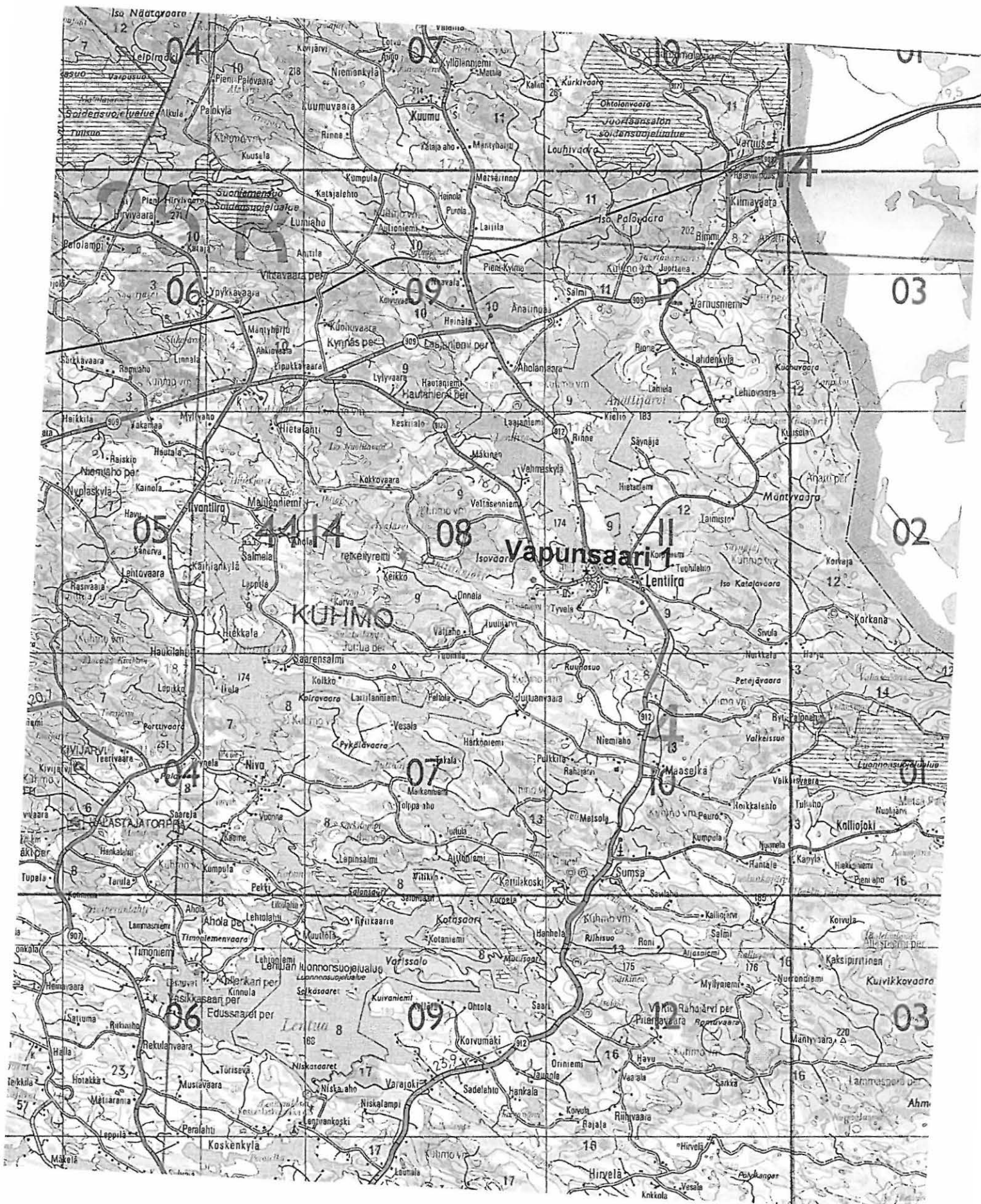
Saaren sijainti salmessa olevassa saarella vaikuttaa edulliselta, myös maaperä sopii hyvin asuinpaikaksi. Niukat löydöt kuitenkin viittaavat siihen, että saarta on käytetty vain tilapäisenä leiripaikkana.

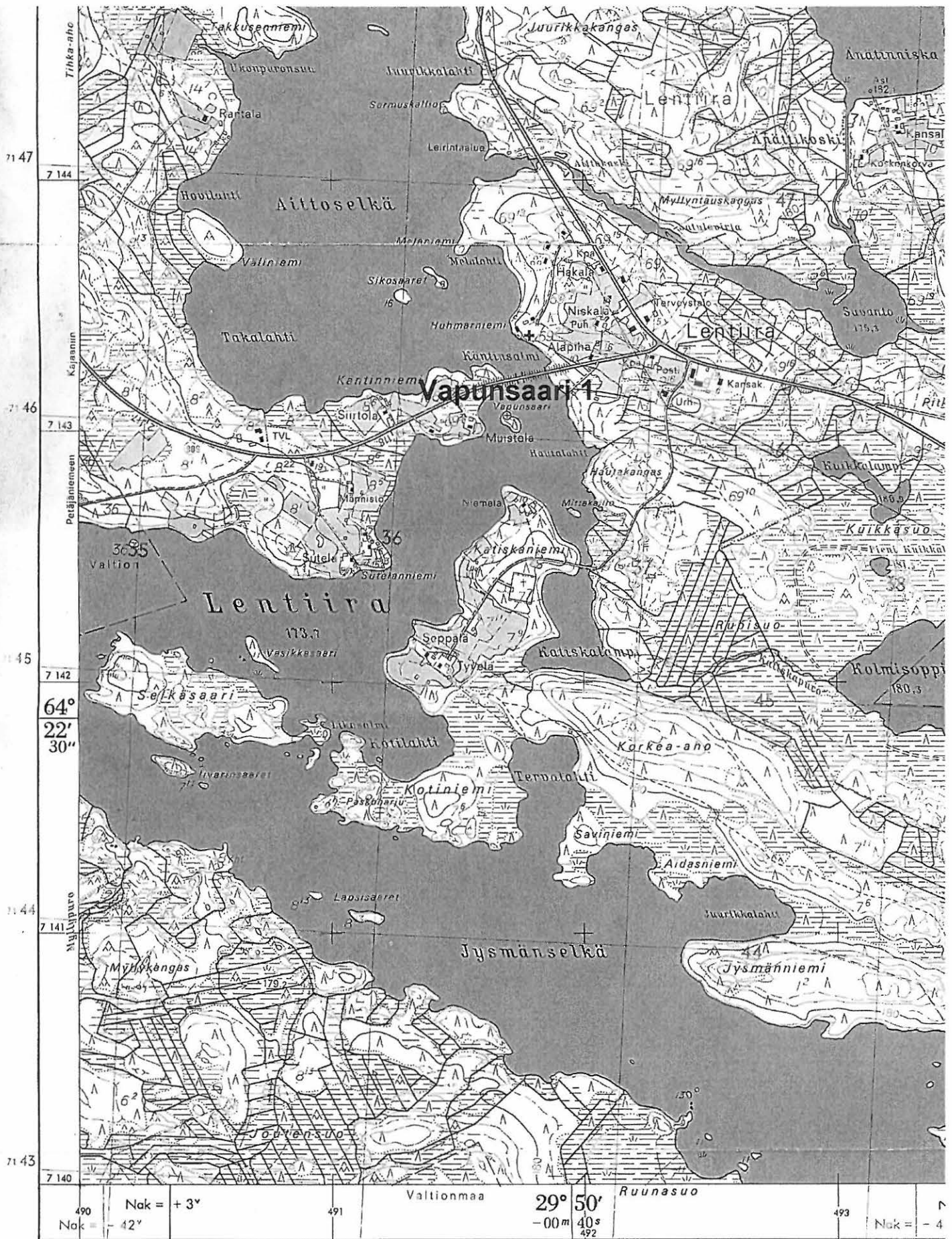
Kuva 12. Vapunsaari Käntinsalmen sillalta.

Kuva 13. Saaren luoteispää idästä, taustalla Mustolan talo. KaiM 6917:8.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTOGRAFINEN OSASTO

Karttarunkona stereokartoitus Aviograph B8-stereokojeella 1 : 10 000, kuvaus v.

635

636

637

638

Kopio peruskartasta 4414 11 LENTIIRA 1:20 000 v. 1974

KUHMO Vapunsaari 2

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 11 LENTIIRA
Koordinaatit: P = 7146 030, I = 3636 480, K = 175
Kylä: Lentiira
Alue: Lentiira
Kiinteistötunnus: 290-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 32,5 km

Inventointipäivä: 12.9.1997
Löydöt: KM 38363, kvartsi-iskoksia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät
Kohteen laajuus:?
Laajuuden arviointiperuste: -
Valokuvat: KaiM 6917:

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Lentiiran kirkosta vajaat 0,4 kilometriä etelään, Käntinsalmen sillan eteläpuolella, Mustolan talon edustalla. Kyseessä on noin 100 x 50 metrin kokoinen, mäntymetsää kasvava kivikkorantainen saari. Sen kaakkoispäässä on korkeahko hiekkakumpare, keskellä on matalahko suoperäinen alue. luoteessa on taas kuiva, tasainen alue.

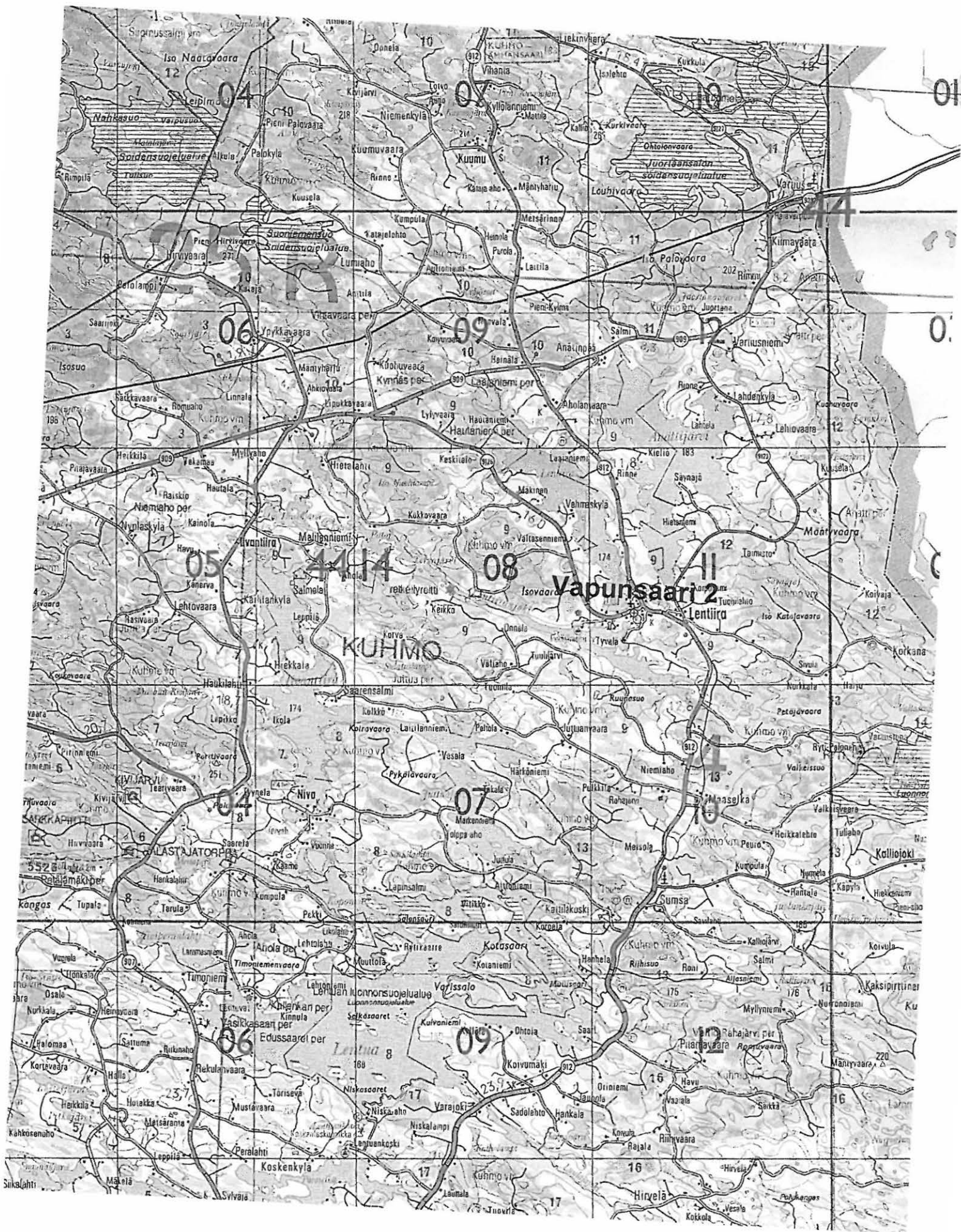
Inventointihavainnot kohteesta:

Kaakkoispäähän tehdyistä runsaista koepistoista löytyi kolme kvartsi-iskosta. Siellä on myös useita nykyaikaiselta vaikuttavia suuria kuoppia. Maaperä saarella on asuinpaikaksi hyvin sopivaa hiekkaa.

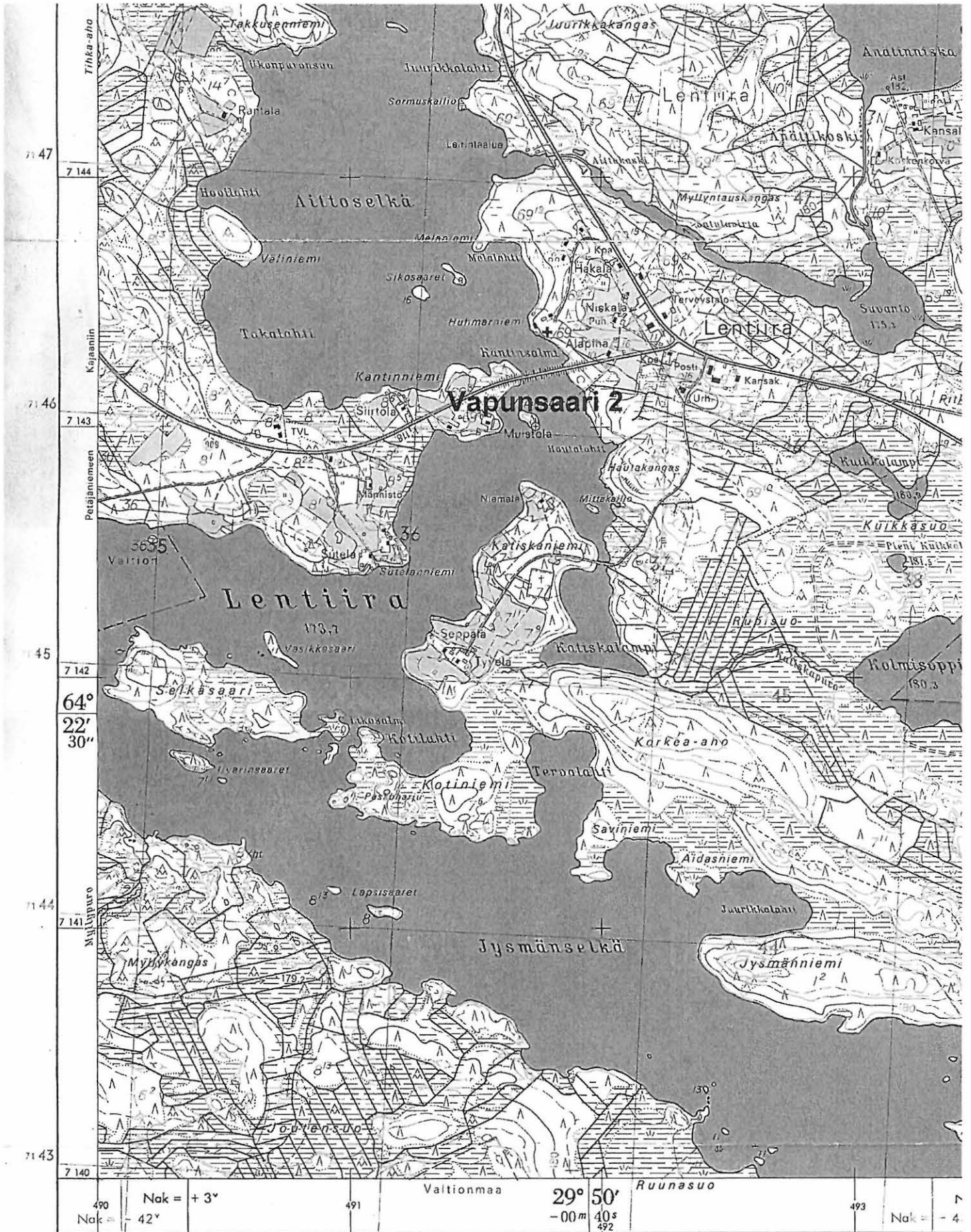
Saaren sijainti salmessa olevassa saarella vaikuttaa edulliselta, myös maaperä sopii hyvin asuinpaikaksi. Niukat löydöt kuitenkin viittaavat siihen, että saarta on käytetty vain tilapäisenä leiripaikkana.

Kuva 12. Tasanne, johon tehdyistä koepistoista löytyi muutama iskos. Edessä yksi nykyaikaiselta vaikuttaneista kuopista. E. KaiM 6917:13.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTOGRAFINEN OSASTO

Karttarunkona stereokartoitus Aviograph 68-stereokojeella 1 : 10 000, kuvaus v.

635

636

637

638

Kopio peruskartasta 4414 11 LENTIIRA 1:20 000 v. 1974

KUHMO Lentiira Vasikkasaari

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:

Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka

Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 11 LENTIIRA

Koordinaatit: P = 7145 140, I = 3635 460, K = 175

Kylä: Lentiira

Alue: Lentiira

Kiinteistötunnus: 290-408-

Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 31 km

Inventointipäivä: 15.9.1997

Löydöt: KM 38364, kvartsia

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus:?

Laajuuden arviointiperuste: -

Valokuvat: KaiM 6917: 14

Sijainnin ja maaston kuvaus:

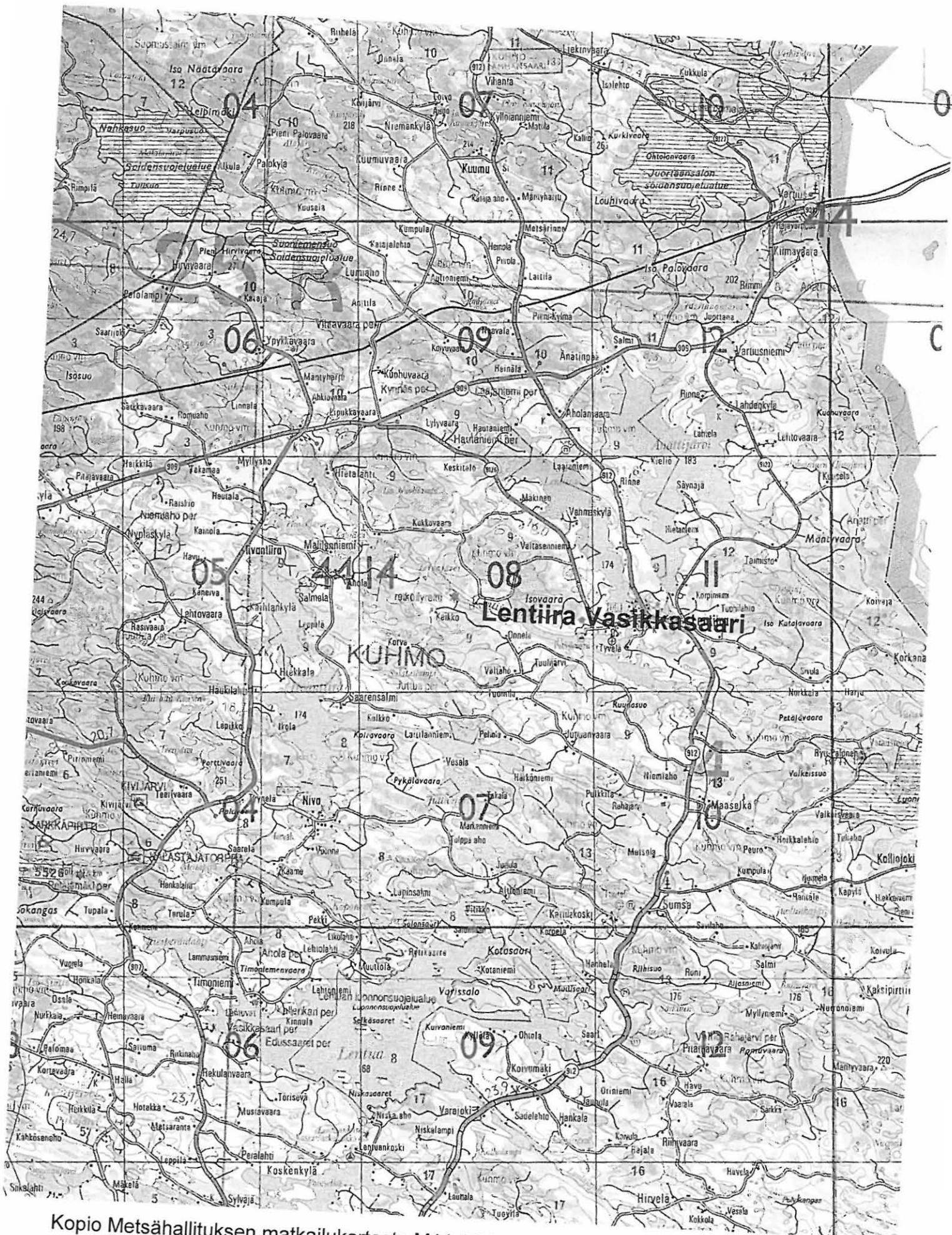
Kohde sijaitsee Lentiirajärven eteläosassa, Selkäsaaren pohjoispuolella, 1,6 km Lentiiran kirkosta lounaaseen olevassa Vasikkasaassa. Kyseessä on noin 0,2 km pituinen kapea, luode–kaakko-suuntainen saari. Sen itäpää on matala ja vaikuttaa asuinpaikaksi sopimattomalta. Luoteis-/pohjoispää on sekin vain noin metrin korkuinen ja kasvaa havumetsää, aluskasvillisuutena on paksuhkoa sammalta, suopursua, mustikkaa ja puolukkaa. Rannat ovat kivikkoiset.

Inventointihavainnot kohteesta:

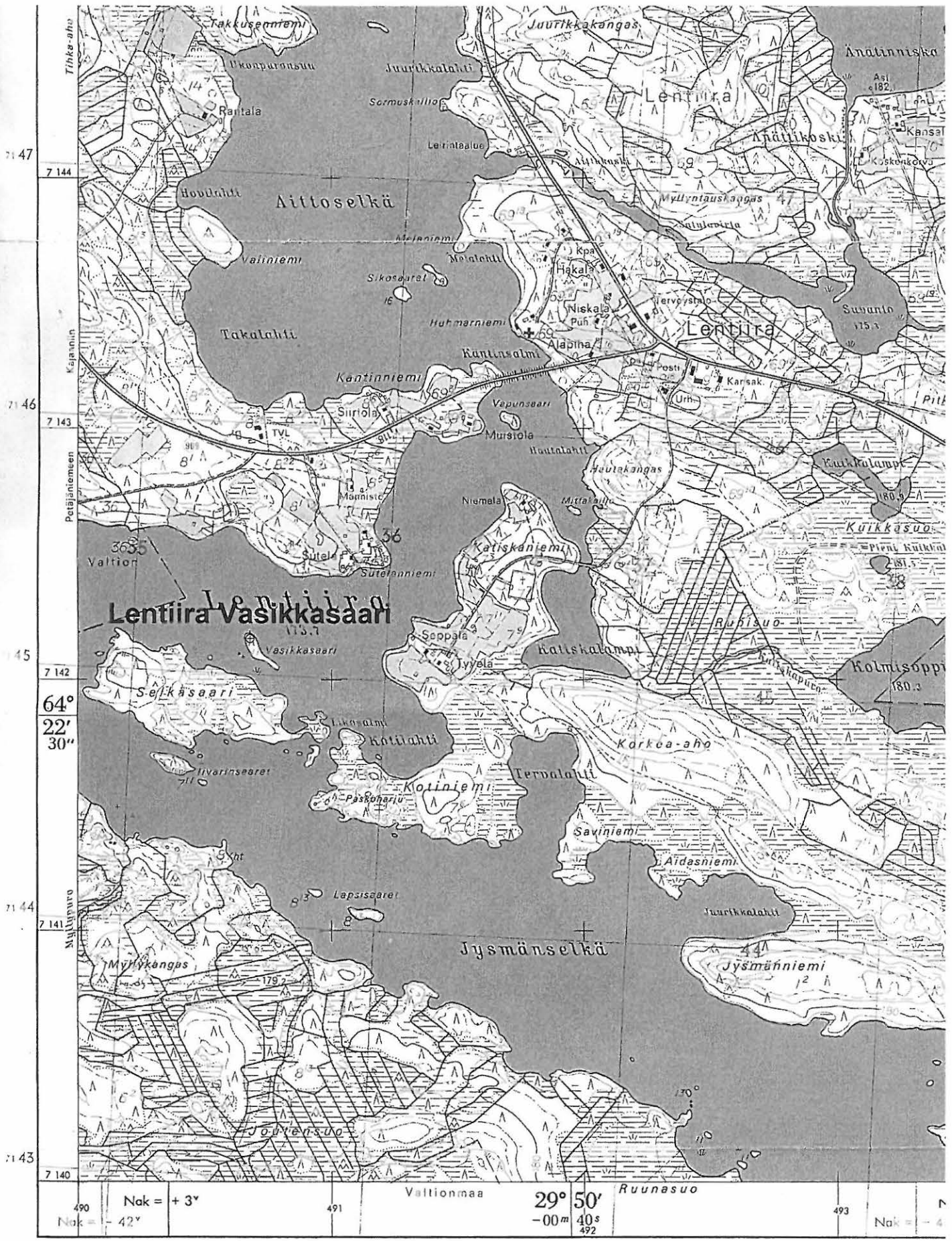
Tein saaren pohjoispäähän runsaasti koepistoja lapiolla. 15 m päähän pohjoiskärjen heinikosta ja 7 m pohjoisrannan kasvillisuusrajasta löytyi yksi kvartsi-iskos. Paikalla on siten ollut esihistoriallista toimintaa, mutta runsaslöytöistä asuinpaikkaa siellä tuskin on. Sinänsä saaren sijainti ja pohjoispään hiekkainen maaperä sopivat hyvin kivikautiseksi asuinpaikaksi.

Kuva 13. Kuvan keskivaiheilla, lapion kohdalla koepisto, josta kvartsi-iskos. Taustalla Sutelanniemi. KaiM 6917:14.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTOGRAFINEN OSASTO

Karttarunkona stereokartoitus Aviograph 88-stereokojeella 1 : 10 000, kuvaus v.

635

636

637

638

Kopio peruskartasta 4414 11 LENTIIRA 1:20000 v. 1974

KUHMO Selkäsaari

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4414 11 LENTIIRA
Koordinaatit: P = 7144 900, I = 3634 820, K = 175
Kylä: Lentiira
Alue: Lentiira
Kiinteistötunnus: 290-408-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 31 km

Inventointipäivä: 15.9.1997
Löydöt: KM 38365, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Hyvät.
Kohteen laajuus: ?
Laajuuden arviointiperuste: -
Valokuvat: KaiM 6917: 16, 17

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Lentiirajärven eteläosassa, Jysmänselän länsipäässä, 2,2 km Lentiiran kirkosta lounaaseen olevan Selkäsaaren lounaiskärjessä. Kyseessä on kartalta mitaten noin 1,0 x 0,3 km kokoinen saari. Sen lounaiskärkenä olevan niemennä rannat ovat kivikkoiset, niemessä kasvaa mäntyä, aluskasvillisuutena on paksua sammalta, puolukkaa ja mustikkaa.

Inventointihavainnot kohteesta:

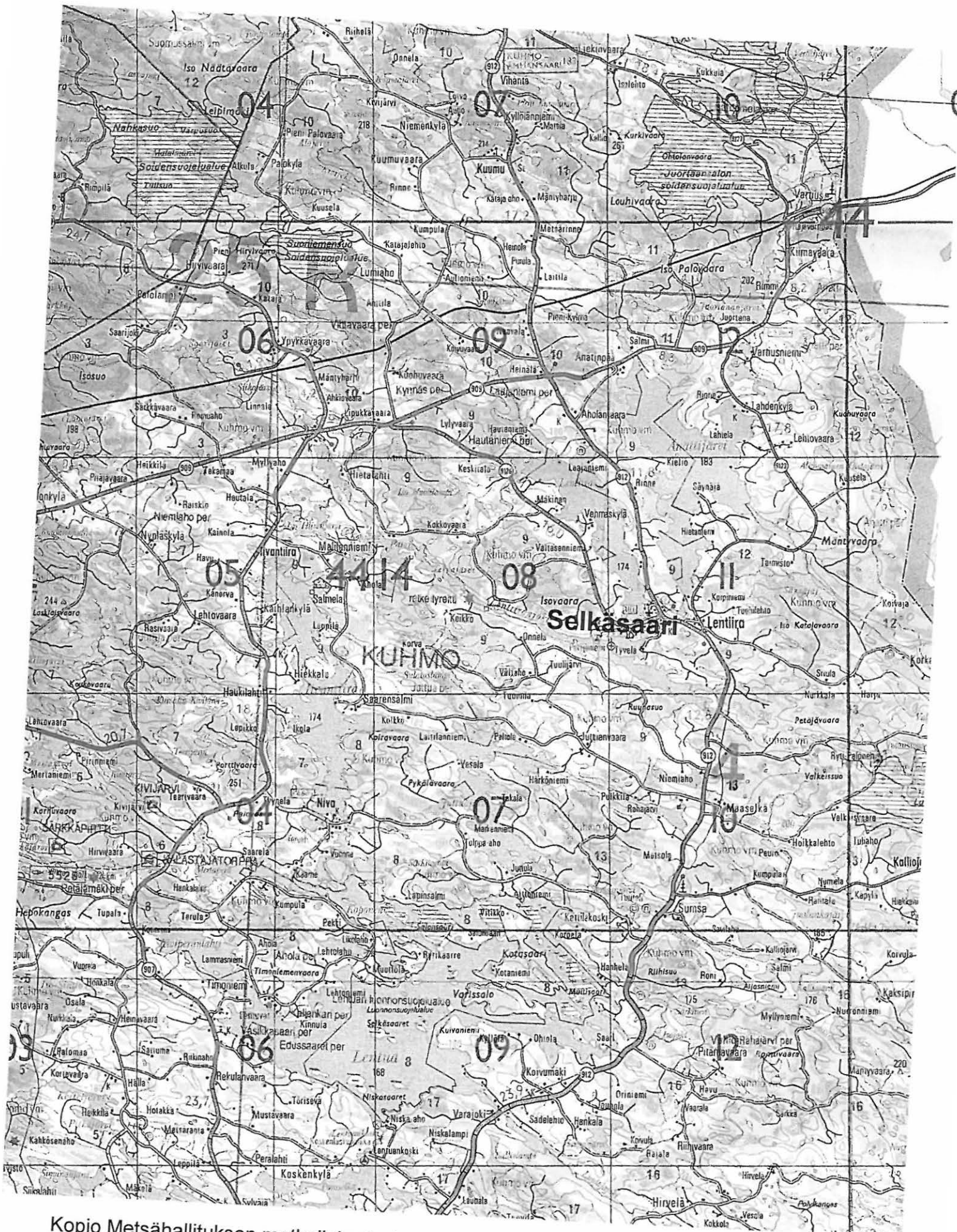
Tein niemeen runsaasti koepistoja. Maa niemessä on hieman kivistä, kivien väleissä on hiekkaa. Yhdestä pisteestä löytyi epämääräinen kvartsi, jonka seurauksena laajensin kuoppaa 1,0 x 0,3 m kokoiseksi. Siitä löytyi kaavin ja muutama iskos. Kvartsit löytyivät turpeen alla olleesta 5 cm paksuisesta harmaasta huuhtoutuneesta hiekkakerroksesta. Sen alla oli ruskeaa moreenimaata. Kuoppa sijaitsi noin 25 m päässä länsikärjestä ja seitsemän metriä etelässä olleesta rantatörmästä. Yhdeksän metriä kohteesta länteen oli vanha rajapyykki. Kuoppa oli noin puolitoista metriä veden pintaa korkeammalla, niemennä korkeus vedenpinnasta on noin kaksi metriä.

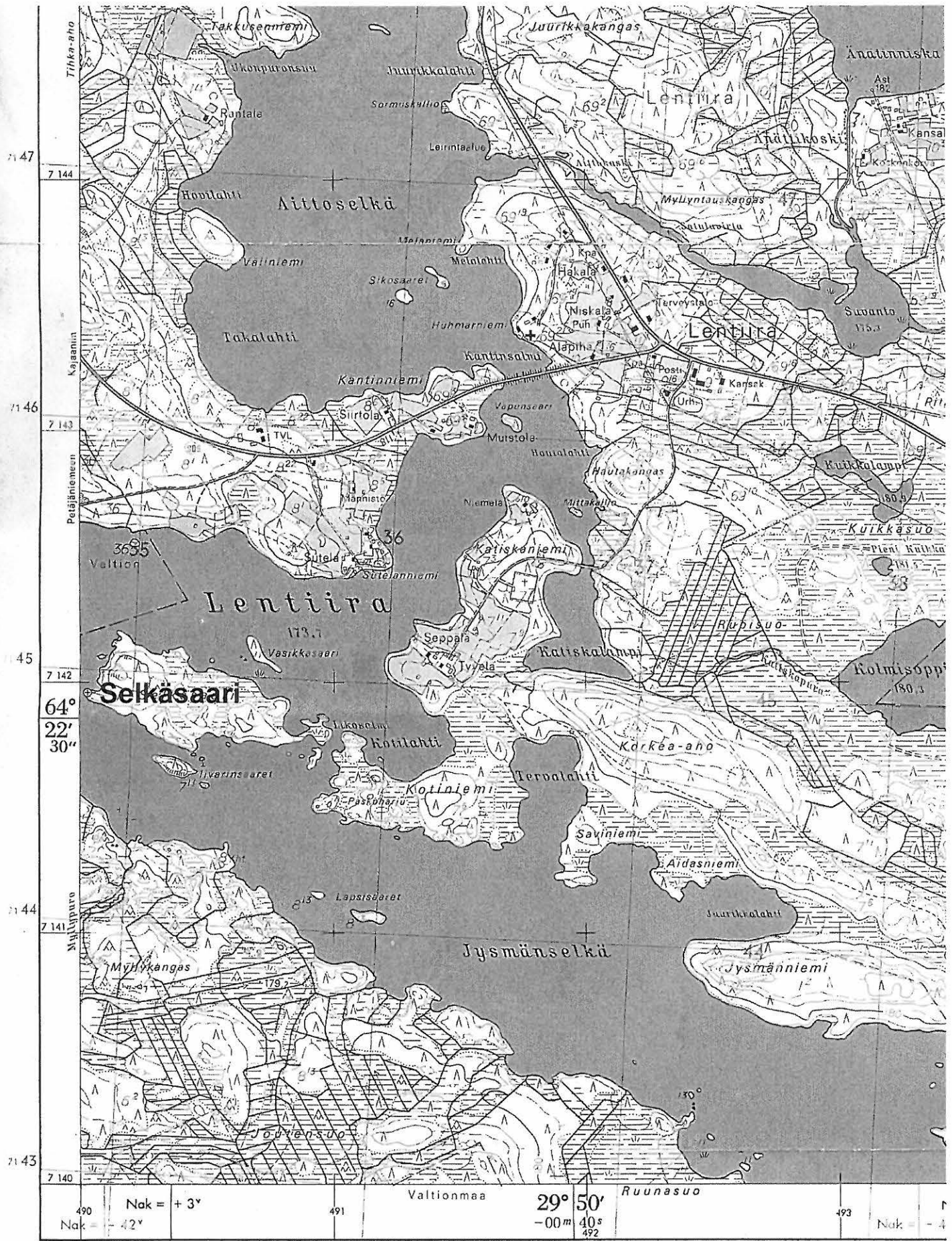
Kuva 16. Niemi, josta löytyi kvartsi-iskoksia kuvattuna pohjoisesta. KaiM 6917:17.

Kuva 17. Kohde kaakosta, edessä koekuoppa, keskellä rajakivi, taustalla Petäjaniemen lomakylä. KaiM 6917:16.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTTOGRAFINEN OSASTO Karttarunkona stereokartoitus Aviograph 88-stereokajella 1 : 10 000, kuvaus v

35 36 37 38

Kopio peruskartasta 4414 11 LENTIIRA 1:20 000 v. 1974

KUHMO livarinsaaret

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus:?

Tyyppi: Kuoppajäännös
Rauhoitusluokka: II?

Peruskartta: 4414 11 LENTIIRA
Koordinaatit: P = 7144 550, I = 3635 300, K = 175
Kylä: Lentiira
Alue: Lentiira
Kiinteistötunnus: 290-408-
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Pohjoiskoilliseen 30,5 km

Inventointipäivä: 15.9.1997

Löydöt:-

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus:

Laajuuden arviointiperuste: kuoppa

Valokuvat: KaiM 6917: 15

Sijainnin ja maaston kuvaus:

Kohde sijaitsee Lentiiranjärven Jysmänselän länsiosassa, Selkäsaaren eteläpuolella, 2,2 km Lentiiran kirkosta lounaaseen. Peruskarttaan on merkitty kaksi livarinsaarta, kohde sijaitsee niistä pienemmässä. Saarella on kokoa vain joitain kymmeniä metrejä. Saarella on kaksi kumpareta, lännessä noin 2,5 m korkea, idässä 1,5 m korkea. Saari kasvaa mäntyä ja koivua, aluskasvillisuutena on suopursua, puolukkaa ja variksenmarjaa.

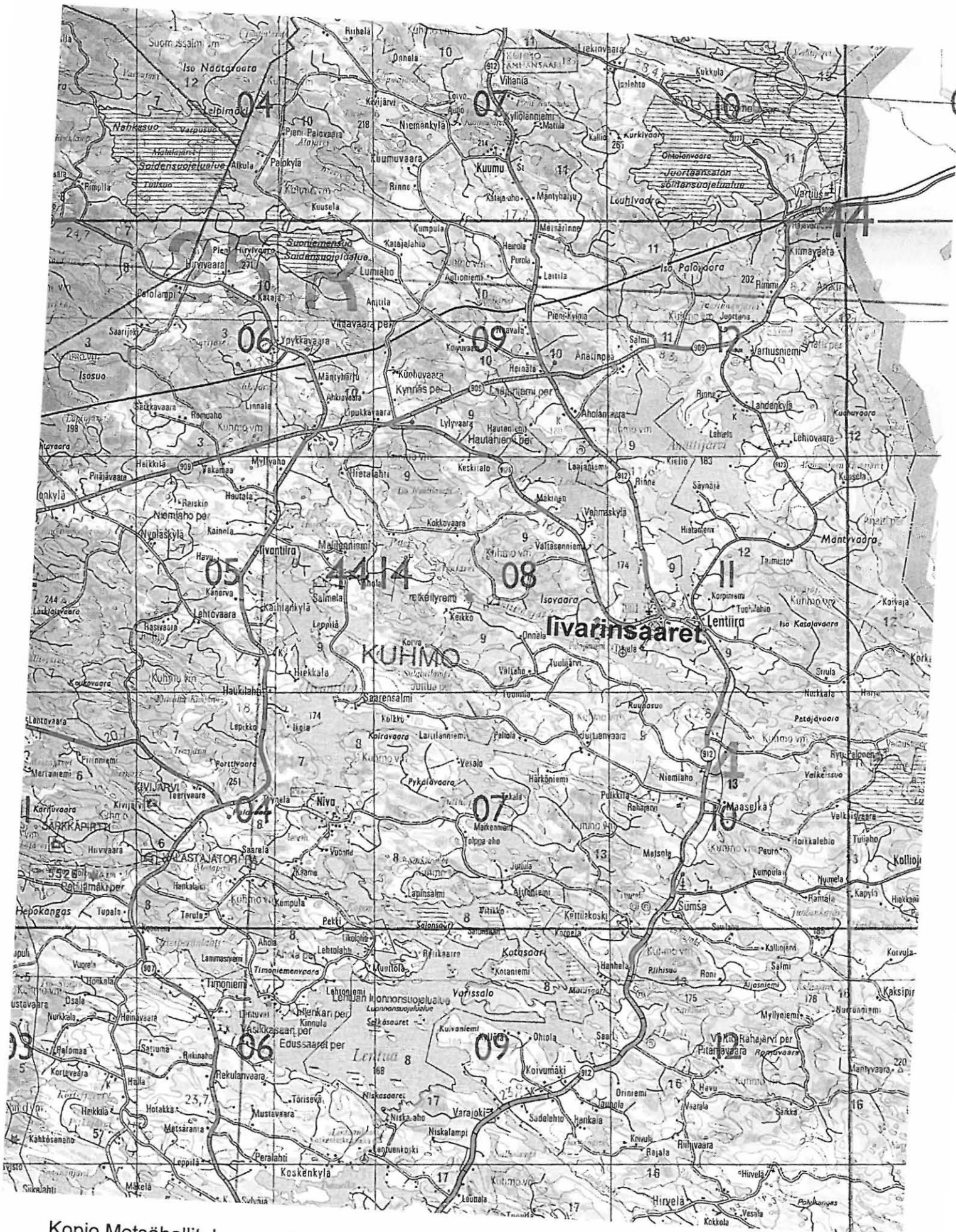
Maanmittauslaitoksen Kansalaisen karttapaikka -nimisellä internet-sivustolla vuonna 2009 saaret on nimetty Nivarinsaariksi.

Inventointihavainnot kohteesta:

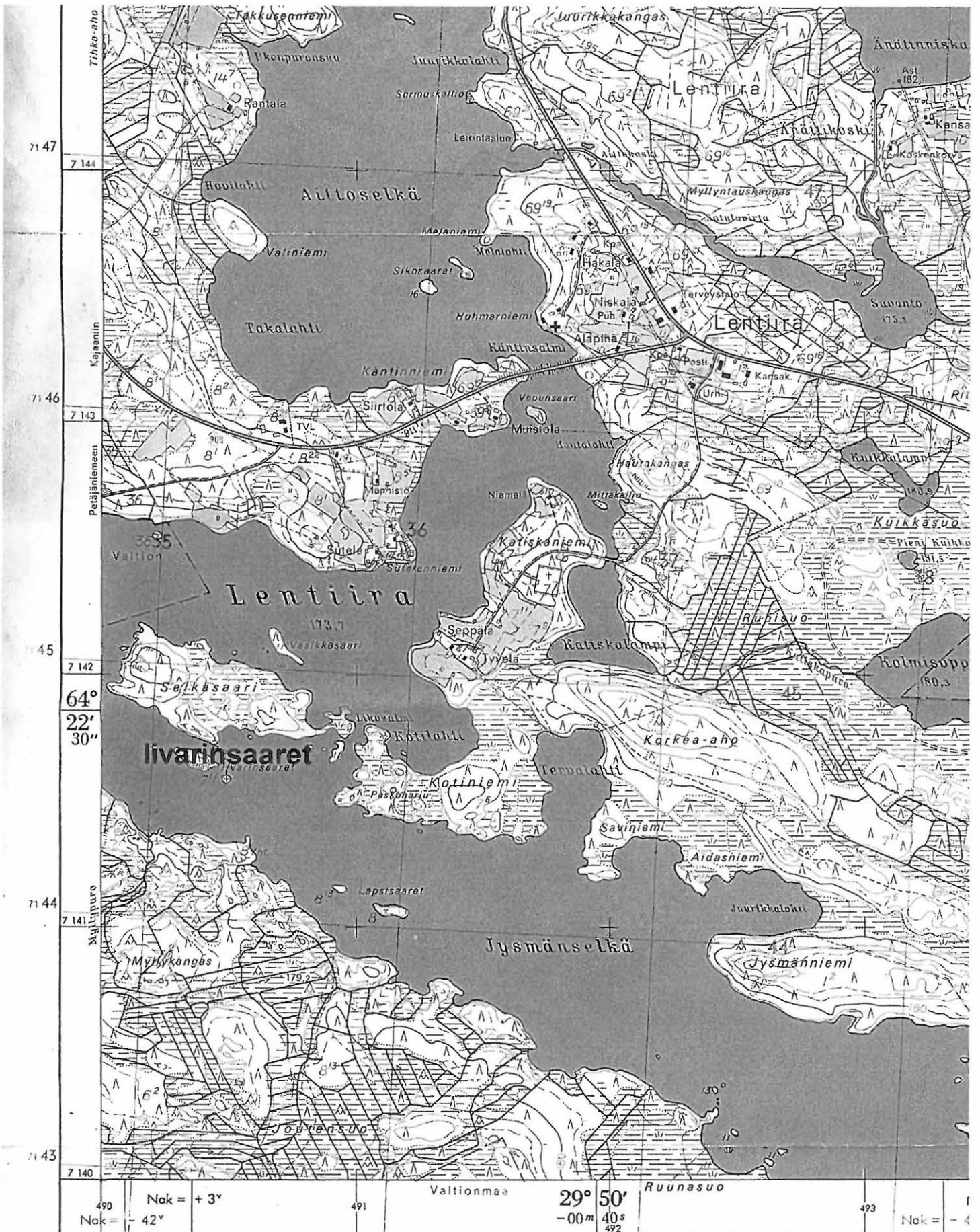
Läntisen kumpareen itäreunassa, kumpareiden välisen notkelman vieressä on vanhalta näyttävä kuoppa. Sen läpimitta on noin kaksi metriä ja syvyys puoli metriä, pohja on hieman pitkulainen, etelä-pohjois-suuntainen. Kuopan pohjalla vaikutti turpeen alla olevan kiviä, kuopan reunassa oli hiekkaa jossa näytti turpeen alla olevan huuhtoutumiskerros.

Kuva 14. Oikealla kuoppa. KaiM 6917:15.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTOGRAFINEN OSASTO

Karttarunkona stereokartoitus Aviograph 88-stereokojeella 1 : 10 000, kuvaus v.

635

636

637

638

Kopio peruskartasta 4414 11 LENTTIIRA 1:20 000 v. 1974

KUHMO Likokangas

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:
Ajoitus: Kivikausi

Tyyppi: Asuinpaikka
Rauhoitusluokka: II

Peruskartta: 4432 01 KALLIOJOKI
Koordinaatit: P = 7141 550, I = 3650 600, K = 195
Kylä: Valtion metsämaa
Alue: Iso-Palonen
Kiinteistötunnus: 290-893
Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Koilliseen 27 km

Inventointipäivä: 9.9.1997
Löydöt: KM 38366, kvartsia
Havaintomahdollisuudet: Huonot
Kohteen laajuus:?
Laajuuden arviointiperuste: -
Valokuvat: KaiM 6917: 3

Sijainnin ja maaston kuvaus:

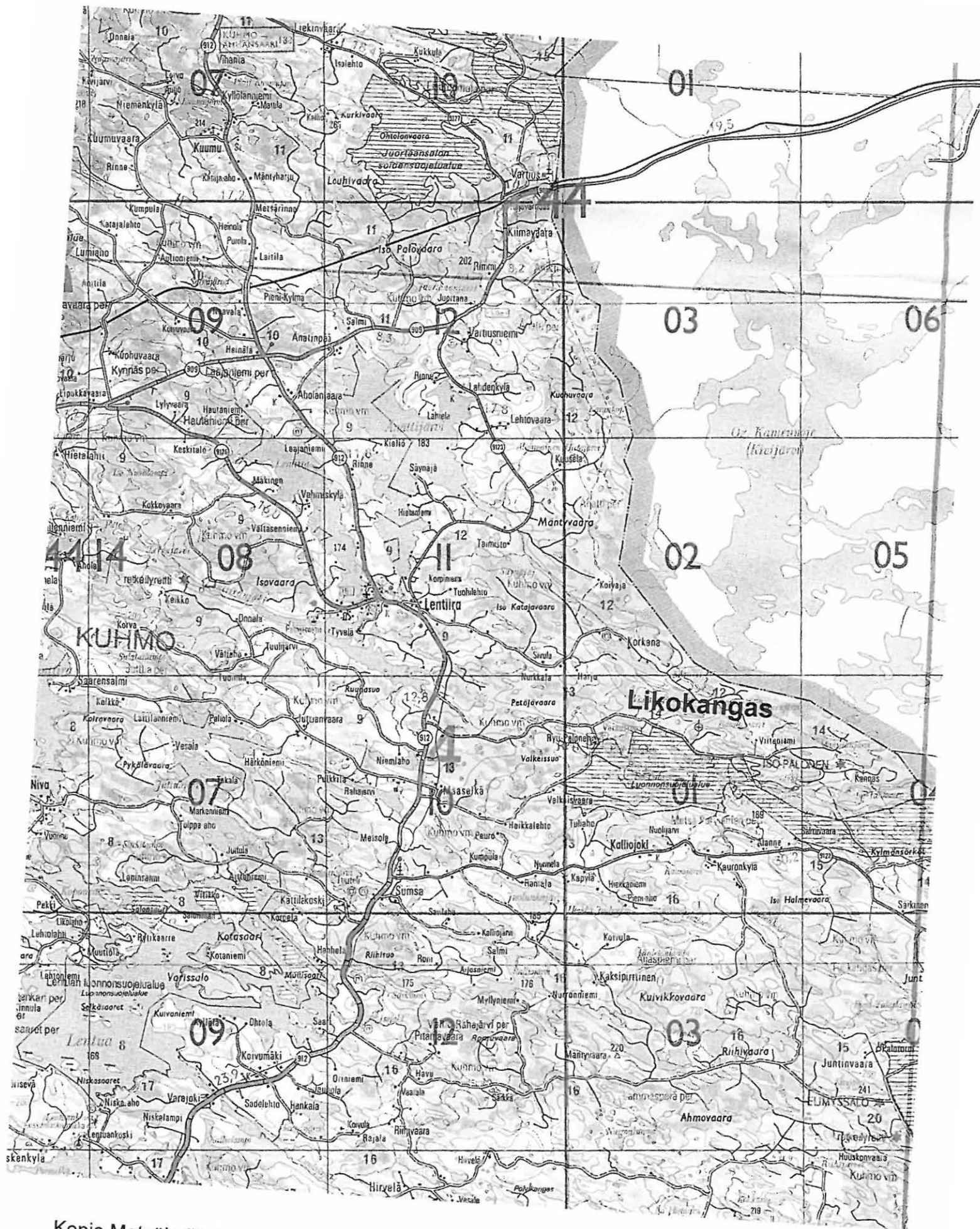
Kohde sijaitsee Iso-Palosen retkeilyalueen pohjoispuolella Raudanjärven lounaisosan muodostavan Säynäjänlahden itärannalla. Raudanjärvi on noin 3 km pituinen ja enimmillään 0,4 km levyinen, hieman alaspäin avoimen kaaren muotoinen. Likokangas on järven eteläpuolella. Sen pohjoiskärki on korkea, siitä lounaaseen maasto on rannan lähellä matalaa ja suoperäistä, se kasvaa varpuja ja pientä mäntyä. Noin metrin korkuisen rantatörmän alla on matala hiekkaranta, jossa on hieman myös pikkukiveä.

Inventointihavainnot kohteesta:

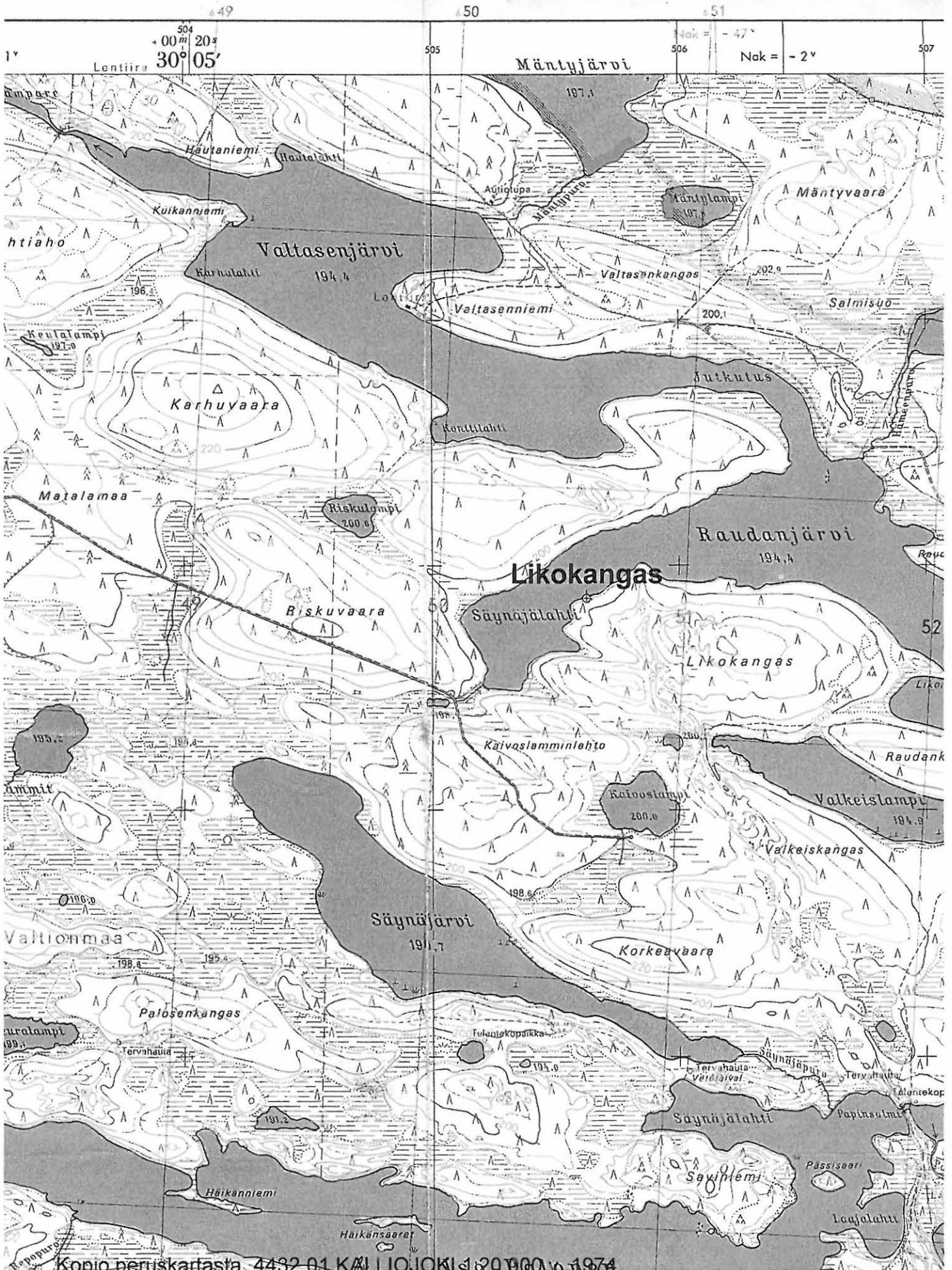
Noin 0,3 km pohjoiskärjestä lounaaseen rantavedessä oli pari iskokselta vaikuttavaa kvartsia, mitään muuta muinaisjäännökseen viittaavaa rannassa ei havaittu. Törmän päällä oli turve niin paksua, että siitä ei päässyt lapiolla läpi, näin paikan luonne jäi epäselväksi. Vaikuttaa kuitenkin hieman epävarmalta, onko paikalla suojelua vaativaa muinaisjäännöstä. Inventoinnissa tarkastettiin myös järven luoteisranta, siellä ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kuva 15. Kuva kohteesta kaakosta. Kvartsit löytyivät ison kiven ja ensimmäisen niemenkärjen puolivälistä. KaiM 6917:3.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

KUHMO Rantakangas

Muinaisjäännösrekisterin tunnus:

Ajoitus: Historiallinen aika

Tyyppi: Kuoppa

Rauhoitusluokka: III

Peruskartta: 4413 03 JUONTO

Koordinaatit: P = 7123 350, I = 3614 100, K = 175

Kylä: Katerma

Alue:

Kiinteistötunnus: 290-404-

Suunta ja etäisyys Kuhmon kirkosta: Luoteeseen 11 km

Inventointipäivä: 30.9.1997

Löydöt: -

Havaintomahdollisuudet: Hyvät

Kohteen laajuus: Noin 5 x 5 m.

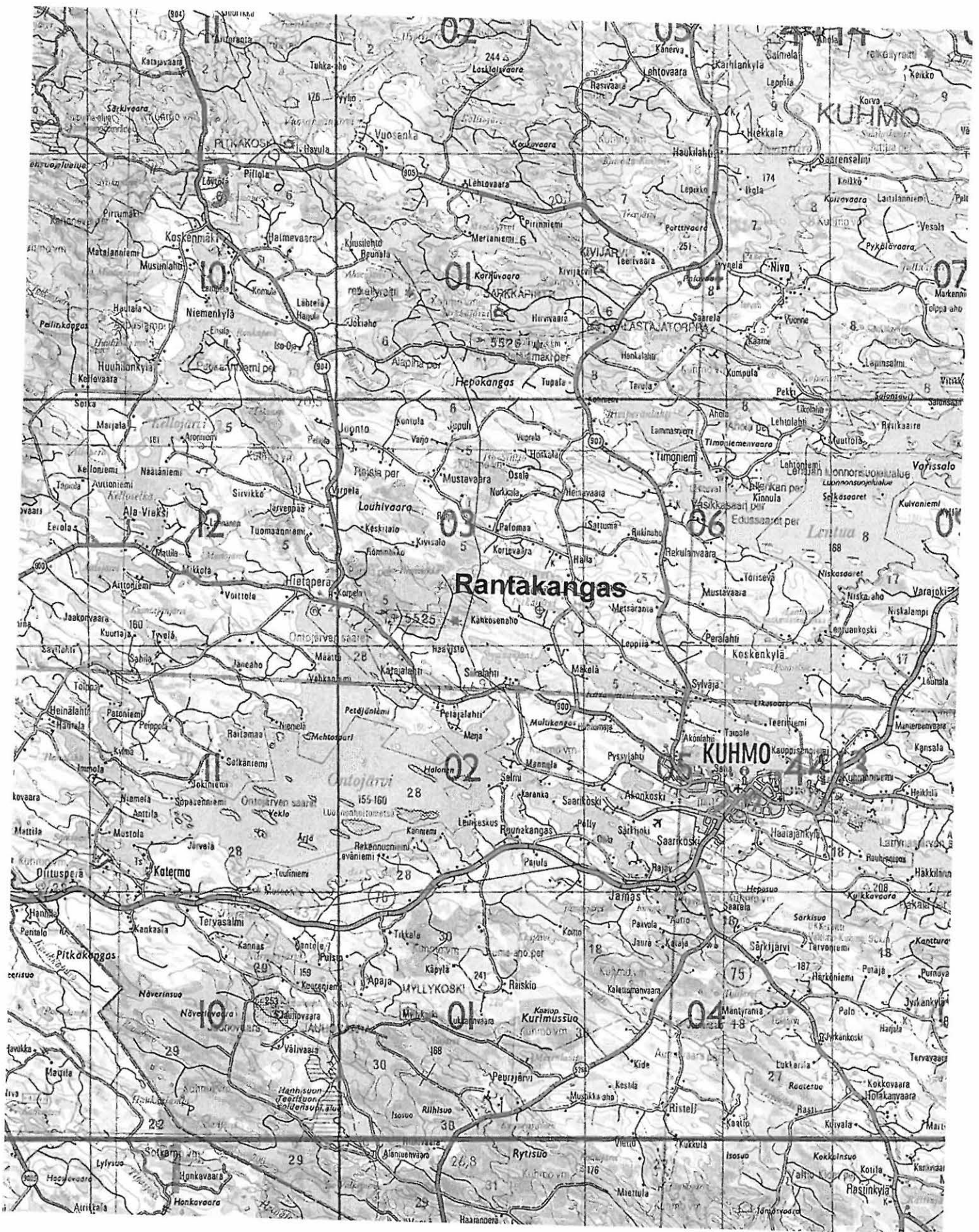
Laajuuden arviointiperuste: Näkyvissä oleva jäännös.

Sijainnin ja maaston kuvaus:

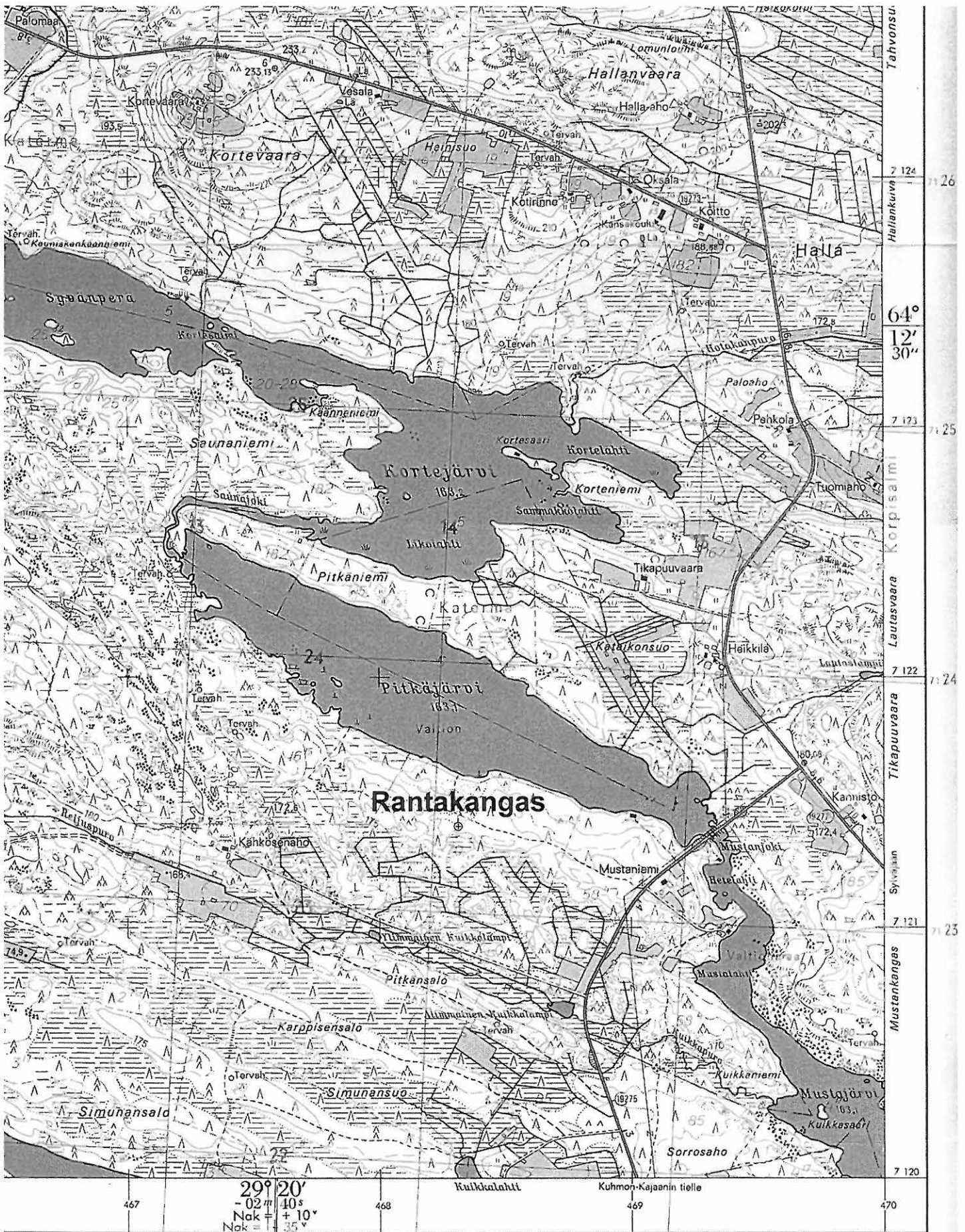
Kohde sijaitsee Pitkäjärven eteläpuolella, noin 0,2 km rannasta ja 1 km Kähkösenahon talosta itään nuorehkossa mäntymetsässä. Maasto lähtee laskemaan jonkin matkan päässä kohteesta muualla paitsi idässä ja pohjoisessa.

Inventointihavainnot kohteesta:

Paikalla on kuoppa, jota ympäröi noin 0,1–0,2 m korkea ja 1,3 m leveä reunavalli. Kuopan halkaisija vallin korkeimmalta kohdalta mitattuna on 3,7 m ja syvyys 0,5 m. Vallissa oli turpeen alla sekoittunutta hiekkaa ja sen alla alkuperäinen maannos. Veikko Pulkkinen oli kaivanut pohjalle kuopan, siinä oli turpeen alla ollut vähän hiiltä ja hiekkamaata. Kuoppa ei vaikuta sortuneelta vaan tuntuu olevan alkuperäisessä muodissaan. Reunalla on vanhoja lahokantoja.

Kopio Metsähallituksen matkailukartasta M11 1:200 000 v. 1994

Karttoitus 1:10 000 v.1970-71 A. Laitila (ACD), K. I. Loväinen (B)

MAANMITTAUSHALLITUKSEN KARTTAPAINO HELSINKI 1975

Kopio peruskartasta 4413 03 JUONTO 1:20 000 v. 1975